

ПРЕДЛАГАЧ: Владата на Република Северна
Македонија

ПРЕТСТАВНИК: Ѓоко Велковски, министер за
социјална политика,
демографија и млади

ПОВЕРЕНИЦИ: Јехона Рамадани, државен
советник во Министерството за
социјална политика,
демографија и млади и

Даниела Божиновска,
раководител на сектор во
Министерството за социјална
политика, демографија и млади

Предлог на закон
за изменување и дополнување на Законот за доброволно капитално финансирано
пензиско осигурување

Скопје, октомври 2026 година

ВОВЕД:

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување се уредува доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, основање и работењето на доброволните пензиски фондови, друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и друштва за управување со доброволни пензиски фондови, како дел од системот на пензиското и инвалидското осигурување. Доброволните пензиски фондови и друштвата се основаат со цел да примаат придонеси од физички и правни лица кои доброволно сакаат да пристапат, да ги вложуваат во финансиски инструменти, да вршат распределба на акумулираните средства и да вршат исплати на програмирани повлекувања согласно со закон.

Едно друштво за управување со доброволни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови може да управува само со еден доброволен пензиски фонд кој има една стратегија за инвестирање за сите членови независно од возраста и периодот на инвестирање. Ова претставува проблем бидејќи ваквата стратегија не овозможува усогласување на инвестицискиот ризик со возраста на членовите на доброволните пензиски фондови. Ова резултира со недоволна заштита за членовите кои се блиску до пензија и ограничени можности за повисок принос кај помладите членови.

Со Предлогот на закон се врши усогласување со Законот за изменување и дополнување на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 121/24).

Во Предлогот на закон се врши усогласување согласно Амандман XXXIII на Уставот на Република Северна Македонија.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Со овој предлог на закон се предлага воспоставување на три вида на портфолија во рамки на доброволните пензиски фондови: растечко, балансирано и конзервативно портфолио – кои претставуваат посебни делови на доброволниот пензиски фонд и се разликуваат согласно нивото на инвестиционен ризик и структурата на вложувања. Утврдувањето на видот на портфолио се врши во зависност од возраста на членовите на доброволните пензиски фондови во доброволно капитално финансирано пензиско осигурување.

Со воведување на повеќе портфолија со различно ниво на ризичност се овозможува:

- Обезбедување поголем очекуван принос за помладите членови на доброволните пензиски фондови преку повисоко ризични портфолија.
- Зголемување на стабилноста за членовите кои се приближуваат кон пензија преку преминување во балансиран портфолија кои комбинираат принос и умерена заштита од пазарни флуктуации.
- Намалување на ризичноста со приближување кон пензионирање, со цел заштита на досега акумулираните средства преку конзервативни стратегии на инвестирање и минимизирање на можните пазарни шокови во завршната фаза од членството.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Се очекуваат позитивни економски влијанија во делот на подобрување на стабилноста и предвидливоста на пензискиот систем, што може да придонесе кон

повисока доверба и зголемување на вкупните вложувања. Овие новини ќе придонесат кон долгорочното штедење и унапредување во управување со средствата , со што се зајакнува домашниот финансиски пазар. На овој начин ќе постигнеме усогласување на регулативата со меѓународни стандарди што може да го подобри инвестицискиот амбиент.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Предложениот Закон за изменување и дополнување на Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување нема фискални влијанија.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДОБРОВОЛНО КАПИТАЛНО
ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ

Член 1

Во Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 7/08, 124/10, 17/11, 13/13 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 103/21), во член 2 во точката 5) сврзникот „и“ на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка.

Во точката 6) точката на крајот од реченицата се заменува со сврзникот „и“.

По точката 6) се додава нова точка 7) која гласи:

„7) слобода на избор на инвестициско портфолио во доброволен пензиски фонд врз основа на сопствена толеранција на ризик – членот на доброволниот пензиски фонд избира инвестициско портфолио (растечко, балансирано или конзервативно), врз основа на сопствената толеранција на ризик.“

Член 2

Во член 4 во точката 23 сврзникот „и“ на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка.

Во точката 24 точката на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка.

Во точката 25 точката на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка.

По точката 25 се додаваат пет нови точки 26, 27, 28, 29 и 30, кои гласат:

„26. „Портфолио во доброволен пензиски фонд“ е збир на финансиски инструменти во рамките на доброволен пензиски фонд кое може да биде растечко, балансирано и конзервативно;

27. „Растечко портфолио“ е дел од доброволен пензиски фонд со стратегија на долг рок кое претставува збир на финансиски инструменти со висок ризик и висок принос;

28. „Балансирано портфолио“ е дел од доброволен пензиски фонд со стратегија на среден рок кое претставува збир на финансиски инструменти со умерен ризик и умерен принос;

29. „Конзервативно портфолио“ е дел од доброволен пензиски фонд со стратегија на краток рок кое претставува збир на финансиски инструменти со низок ризик, низок принос и висока ликвидност и

30. „Толеранција на ризик“ е степен до кој едно лице е подготвено да прифати инвестициски ризици при инвестирање на неговите средства, имајќи ги во предвид износот на средства, возраста и временскиот период на инвестирање.“

Член 3

Во член 5 во ставот (1) зборовите „Законот за инвестиционите фондови“ се заменуваат со зборовите „Законот за инвестициски фондови“.

Ставот (3) се менува и гласи:

„Доброволниот пензиски фонд може да се состои од едно или повеќе инвестициски портфолија и тоа: растечко портфолио, балансирано портфолио и конзервативно портфолио, кои претставуваат посебни делови од доброволниот пензиски фонд и се формираат врз основа на возраста на членовите на доброволниот пензиски фонд и/или нивниот избор на вид на портфолио.“

По ставот (3) се додава нов став (4) кој гласи:

„(4) Средствата на доброволниот пензиски фонд се водат на сметка која се состои од посебни подсметки за секое портфолио поединечно и се целосно одвоени од средствата на друштвото кое управува со тој фонд.“

Член 4

Членот 10 се менува и гласи:

„(1) Статутот на доброволниот пензиски фонд содржи:

- а) дефинирање на секое портфолио на доброволниот пензиски фонд согласно старосната структура на членовите и прифатливото ниво на ризик и принос;
- б) податоци за основните принципи и посебни ограничувања при инвестирањето за секое портфолио, освен оние пропишани со закон;
- в) начинот на пресметување на трансакционите провизии непосредно поврзани со продавање и купување на средствата на доброволниот пензиски фонд и нивно одбивање од сметките на членовите и пензионираните членови на фондот;
- г) одбивања од средствата на доброволниот пензиски фонд за секое портфолио заради плаќање на надоместоци на друштвото или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови;
- д) поединости за начинот на водење на сметководството на доброволниот пензискиот фонд за секое портфолио;
- ѓ) начин на информирање на членовите и пензионираните членови на доброволниот пензиски фонд и местото каде што се објавуваат информативните проспекти на доброволниот пензиски фонд за секое портфолио;
- е) податоци за начинот на пресметка и исплата на пензиски надоместоци преку програмирани повлекувања, еднократни исплати и повеќекратни исплати;
- ж) правила за распределба на средствата на учесник во професионална пензиска шема во едно или повеќе од портфолијата наведени во член 2 точки 27, 28 и/или 29 од овој закон доколку не постои истиот вид на портфолио како во професионална пензиска шема и
- з) други податоци од значење за доброволниот пензиски фонд.

(2) Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (во натамошниот текст: Агенцијата) дава согласност на статутот на доброволниот пензиски фонд и секоја негова измена.“

Член 5

Во член 12 во ставот (2) зборовите „Министерството за труд и социјална политика“ се заменуваат со зборовите „Министерството за социјална политика, демографија и млади“.

Член 6

Во член 33 во ставот (1) по зборовите „пренесени средства,“ се додаваат зборовите „за видот на портфолио,“.

Во став (2) во точката а) по зборот „сметка“ се додаваат зборовите „и видот на портфолио“.

Во точката б) по зборот „управува“ се додаваат зборовите „според видот на портфолио,“.

Член 7

Во член 34 ставот (1) се менува и гласи:

„Друштвото е должно да има посебна организациона единица за внатрешна ревизија која е независна и за својата работа одговара пред надзорниот одбор на друштвото.“

Во ставот (2) во точката з) сврзникот „и“ на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка.

Во точката с) точката на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка.

По точката г) се додаваат две нови точки: и) и ј) кои гласат:

„и) оцена на процесот на управување со средствата на секое портфолио на задолжителниот и доброволниот пензиски фонд и

j) оцена на спроведување на процесот на распределба на членовите по портфолија во задолжителниот и доброволниот пензиски фонд.“

Ставот (6) се менува и гласи:

„Организационата единица од ставот (1) на овој член треба да биде раководена од овластен ревизор. Овластениот ревизор треба врши работи единствено за внатрешната ревизија.“

Член 8

Во член 34-а во ставот (6) по зборот „фонд“ се додаваат зборовите „по вид на портфолио“.

Член 9

По членот 34-б се додава нов член 34-в кој гласи:

„Член 34-в

(1) Друштвото и чуварот на имот на доброволниот пензиски фонд се должни да бидат технички оспособени со информациски систем за извршување на активностите во согласност со одредбите на овој закон и Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување.

(2) Агенцијата подетално ги пропишува основните карактеристики на информацискиот систем што друштвото треба да го имплементира.“

Член 10

Во член 39 став (1) точката к) се менува и гласи:

„информативен проспект за секое портфолио на доброволниот пензиски фонд и програма за инвестициона стратегија за секое портфолио на доброволниот пензиски фонд и програма за спречување на перење пари и финансирање на тероризам;“

Во став (3) во точката а) зборовите „спречување на перење пари и финансирање тероризам“ се заменуваат со зборовите „финансиско разузнавање“.

Член 11

Во член 45 во ставот (1) зборовите „Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам“ се заменуваат со зборовите „Законот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам(*)“.

Член 12

Во член 55 став (1) точката к) се менува и гласи:

„информативни проспекти за секое портфолио на пензиските фондови, програми за инвестициона стратегија за секое портфолио на пензиските фонд и програма за спречување на перење пари и финансирање на тероризам;“

Во став (3) во точката а) зборовите „спречување на перење пари и финансирање тероризам“ се заменуваат со зборовите „финансиско разузнавање“.

Член 13

Во член 61 став (5) во точката а) зборовите „спречување на перење пари и финансирање тероризам“ се заменуваат со зборовите „финансиско разузнавање“.

Член 14

Во член 67 став (5) во точката а) зборовите „спречување на перење пари и финансирање тероризам“ се заменуваат со зборовите „финансиско разузнавање“.

Член 15

Во член 76 во ставот (1) зборовите „Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам“ се заменуваат со зборовите „Законот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам (*)“.

Член 16

Во член 79 став (5) точката е) се менува и гласи:

„ревидирани информативни проспекти на секое портфолио на новите пензиски фондови;“

Во точката j) по зборот „стратегија“ се додаваат зборовите „на секое портфолио“.

Член 17

Во член 81 ставот (1) се менува и гласи:

„Доброволните пензиски фондови и нивните портфолија се спојуваат соодветно според видот на инвестициското портфолио во исто време со спојување на друштвата кои управувале со тие пензиски фондови. Различните инвестициски портфолија продолжуваат да постојат како посебни инвестициски портфолија во рамки на доброволниот пензиски фонд.“

Ставот (2) се менува и гласи:

„Задолжителните пензиски фондови и нивните портфолија се спојуваат соодветно според видот на инвестициското портфолио во исто време со спојување на друштвата кои управувале со тие пензиски фондови и се основа еден задолжителен пензиски фонд со три портфолија.“

Член 18

Во член 83 во ставот (2) по втората реченица се додава нова реченица која гласи:

„Инвестициските портфолија се присоединуваат само доколку се од ист вид во рамките на доброволниот или задолжителниот пензиски фонд, а различните инвестициски портфолија продолжуваат да постојат како посебни инвестициски портфолија во рамките на пензискиот фонд.“

Член 19

Во член 84 став (4) во точката д) сврзникот „и“ на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка.

Во точката f) точката на крајот од реченицата се заменува со сврзникот „и“.

По точката f) се додава нова точка е) која гласи:

„е) информации за видот на портфолијата на доброволниот пензиски фонд.“

Член 20

Членот 85 се менува и гласи:

„(1) Еден осигурител може да организира и финансира повеќе професионални пензиски шеми во различен доброволен пензиски фонд.“

(2) Осигурителот определува кои вработени или членови можат да учествуваат во професионалната пензиска шема која тој ја организира и финансира и го определува износот кој ќе го уплаќа за секој од нив.

(3) По потпишување на договорот од членот 84 став (3) на овој закон, осигурителот доставува до друштвото листа на учесници за секоја професионална пензиска шема. Осигурителот редовно го известува друштвото за секоја промена на листата.“

Член 21

Членот 86 се менува и гласи:

„(1) Едно лице може да има една професионална сметка од еден осигурител во еден доброволен пензиски фонд. Едно лице може да има повеќе професионални сметки во професионални пензиски шеми организирани од различни осигурители во ист и/или различен доброволен пензиски фондови.“

(2) Член на доброволен пензиски фонд врз основа на професионална пензиска шема ги има истите права како и член на доброволен пензиски фонд врз основа на договор за членство склучен со друштво, освен правото да уплаќа придонес.“

Член 22

Членот 87 се менува и гласи:

„(1) Друштвото отвора професионални сметки за учесниците во професионалната пензиска шема, веднаш по првата уплата на придонес и тие стануваат членови на доброволен пензиски фонд.

(2) Секој учесник во професионална пензиска шема потпишува изјава за согласност за учество во професионална пензиска шема и ја доставува до осигурителот, при што во изјавата го определува инвестициското портфолио што го избира од портфолијата понудени во рамки на доброволниот пензиски фонд.

(3) Членовите на доброволен пензиски фонд врз основа на професионалната пензиска шема добиваат потврди за членство од друштвото во рок од 30 дена од зачленувањето.

(4) Агенцијата ја пропишува стандардизираната форма на изјавата за согласност за учество во професионална пензиска шема од став (2) на овој член и на потврдата за членство од ставот (3) на овој член.“

Член 23

Членот 91 се менува и гласи:

„(1) Учесството во професионална пензиска шема престанува со:

- а) престанок на работниот однос или членство кај осигурителот;
- б) укинување на професионална пензиска шема;
- в) престанок со работа на осигурителот и
- г) пренос на средствата од една на друга професионална сметка или на доброволна индивидуална сметка согласно овој закон.

(2) Осигурител може да ја укине професионалната пензиска шема, да ги измени правилата на професионална пензиска шема или да го смени доброволниот пензиски фонд каде што е вклучена професионалната пензиска шема.

(3) Доколку осигурителот презема некоја од активностите од ставот (2) на овој член, должен е претходно, во рок од 30 дена од денот на донесувањето на одлуката, писмено да ги извести сите учесници во професионалната пензиска шема.“

Член 24

Членот 92 се менува и гласи:

„(1) Средствата на учесник во професионална пензиска шема, на кој му престанало учеството во професионалната пензиска шема кај еден осигурител се пренесуваат од постојната професионална сметка на професионална сметка од професионалната пензиска шема организирана од друг осигурител во истиот вид на портфолио. Доколку во новиот пензиски фонд не постои истиот вид на портфолио како тоа на професионалната пензиска шема, средствата се распределуваат во портфолио согласно правилата утврдени во Статутот на доброволниот пензиски фонд.

(2) Доколку по престанокот на учеството во професионална пензиска шема, лицето не стане учесник на професионална пензиска шема кај друг осигурител, средствата од неговата постојна професионалната сметка се пренесуваат на неговата доброволна индивидуална сметка во истиот вид на портфолио. Доколку членот нема доброволна индивидуална сметка, друштвото кое ја води постојната професионална сметка ќе го повика членот да склучат договор за членство во доброволен пензиски фонд заради отварање на доброволна индивидуална сметка. Доколку не се склучи договор за членство, средствата остануваат на постојната професионална сметка.

(3) Доколку осигурителот ја укине професионалната пензиска шема, средствата на учесникот на професионалната пензиска шема се пренесуваат:

а) од една на друга професионална сметка, доколку новиот осигурител каде е вработен членот има организирано професионална пензиска шема и членот е учесник во шемата;
б) од професионална сметка на доброволна индивидуална сметка доколку членот има доброволна индивидуална сметка и доколку новиот осигурител каде е вработен членот нема организирано професионална пензиска шема или членот не е учесник во шемата која ја има организирано новиот осигурител и
в) од професионална сметка на доброволна индивидуална сметка доколку друштвото му отвори доброволна индивидуална сметка на членот, по добиена информација од Агенцијата.

(4) Агенцијата подетално го пропишува преносот на средствата од професионална сметка во случаите од овој член.“

Член 25

Во член 93 во ставот (1) зборовите „организира единствена професионална пензиска шема за своите вработени или членови“ се заменуваат со зборовите „ги спои или присоедини професионалните пензиски шеми на двата осигурителя во ист доброволен пензиски фонд“.

Член 26

Во член 94 во ставот (1) зборовите „навршило најмалку 15 години и“ се бришат.

Ставот (2) се менува и гласи:

„Лицето од ставот (1) на овој член стекнува членство во доброволен пензиски фонд со потпишување договор за членство со друштвото кое управува со тој доброволен пензиски фонд и со отворање доброволна индивидуална сметка или со отворање професионална сметка. Договорот за членство може да се склучи во писмена или во електронска форма.“

Ставот (3) се менува и гласи:

„Друштво одбива зачленување на лице, во доброволниот пензиски фонд со кој управува, доколку навршило 70 години возраст.“

Во ставот (4) по зборовите „од договорот“ се додаваат зборовите „и зголемување на висината на надоместокот од член 117 став (1) точка а) од овој закон“.

Член 27

Членот 95 се менува и гласи:

„(1) За секое лице кое потпишало договор за членство и кое извршило уплата во доброволен пензиски фонд друштвото отвора доброволна индивидуална сметка.

(2) Едно лице може да има по една доброволна индивидуална сметка во еден или во повеќе доброволни пензиски фондови.

(3) Повеќе физички лица може да уплаќаат придонес на доброволна индивидуална сметка на член во пензиски фонд, врз основа на потпишан договор за членство од страна на членот, физичкото лице (уплаќач) и друштвото.

(4) Член со професионална сметка кој остварил пензиски надоместок од доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, може да уплаќа придонеси на неговата доброволна индивидуална сметка. Доколку член со доброволна индивидуална сметка остварил пензиски надоместок од доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, осигурител може да уплаќа придонеси на неговата професионална сметка.

(5) Уплати во доброволен пензиски фонд не може да се прават во име и за сметка на лице кое навршило 70 години возраст или кое остварило право на старосна пензија согласно со Законот за пензиското и инвалидското осигурување и кое повлекува средства согласно со Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување.“

Член 28

По членот 95 се додаваат два нови члена 95-а и 95-б кои гласат:

„Член 95-а

(1) При потпишување на договор за членство во доброволен пензиски фонд, лицето или неговиот законски застапник, доколку лицето е малолетно, избира едно од портфолијата на доброволниот пензиски фонд кои ги нуди друштвото кое управува со тој фонд, имајќи во предвид при изборот соодветноста на возраста и временскиот период на инвестирање.

(2) Пред потпишувањето на договорот од став (1) на овој член, друштвото и неговите агенти се должни детално и со лични пресметки да го информираат лицето за видот, карактеристиките и нивото на ризичност на портфолијата што ги нуди фондот, како и за соодветноста на изборот во однос на возраста и временскиот период на инвестирање, утврдени во статутот на доброволниот пензиски фонд.

(3) Друштвото кое управува со доброволниот пензиски фонд воспоставува евиденција за изборот од ставот (1) на овој член.

(4) Друштвото кое управува со доброволниот пензиски фонд врши вклучување на членот во портфолиото кое го избрал, на првиот датум на уплата.

Член 95-б

(1) Член на доброволен пензиски фонд може да избере друг вид на портфолио во рамките на тој доброволен пензиски фонд. Изборот може да го направи по истекот на една година од претходниот избор на портфолио.

(2) Агенцијата поблиску го пропишува начинот на избор на друг вид на портфолио.“

Член 29

Во членот 96 ставот (2) се менува и гласи:

„По исклучок од ставот (1) на овој член, член на доброволен пензиски фонд, како учесник во професионална пензиска шема кај еден осигурител, не може да премине во друг доброволен пензиски фонд доколку осигурителот не организира и финансира професионална пензиска шема во тој доброволен пензиски фонд.

Ставот (3) се менува и гласи:

„Член кој има доброволна индивидуална сметка во доброволен пензиски фонд (постоен доброволен пензиски фонд) може да стане член на доброволен пензиски фонд управуван од друго друштво (иден доброволен пензиски фонд), со потпишување договор за членство со друштвото кое управува со идниот доброволен пензиски фонд и избор на едно од портфолијата на тој доброволен пензиски фонд преку потпишување на договорот.“

Во ставот (4) зборовите „и формуларот за согласност за премин“ се бришат.

Член 30

По членот 97 се додава нов член 97-а кој гласи:

„Член 97-а

(1) Член кој има две или повеќе доброволни индивидуални сметки во различни доброволни пензиски фондови, има право да избере средствата од тие сметки да се пренесат на една доброволна индивидуална сметка во еден доброволен пензиски фонд, со поднесување на барање за пренос на средствата и плаќање надоместок од членот 117 став (1) точка в) од овој закон. Средствата се пренесуваат на првиот нареден датум на пренос.

(2) Агенцијата го пропишува начинот и времето на пренос на средствата од две или повеќе доброволни индивидуални сметки на една доброволна индивидуална сметка.“

Член 31

Членот 98 се менува и гласи:

„(1) Друштвата се должни да преземаат мерки и активности согласно Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам(*).

(2) Агенцијата врши супервизија на системите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам на друштвата.“

Член 32

Во членот 99 по зборот „сметка“ се додаваат зборовите „или професионална сметка“.

Член 33

Во член 106 ставот (1) се менува и гласи:

„Никој не смее на друго лице да нуди било какви подароци со цел да го наведе да склучи договор за членство во доброволен пензиски фонд, да избере некој вид на портфолио или договор за програмирани повлекувања, договор за еднократна исплата или договор за повеќекратна исплата или да остане член или пензиониран член во некој доброволен пензиски фонд и во некое портфолио.“

По ставот (5) се додава нов став (6) кој гласи:

„(6) По исклучок на ставовите (1), (2), (3) и (4) од овој член, друштвото, агентите или вработени во друштвото во своите маркетинг активности можат да нудат подароци од пониска вредност. Подарок од пониска вредност во смисла на овој член значи подарок што не ја надминува вредноста од 2.000 денари.“

Член 34

Во член 107 ставот (1) се менува и гласи:

„Лицата од ставот (3) на овој член не смеат да даваат погрешни и неточни информации за доброволниот пензиски фонд или за портфолијата на доброволниот пензиски фонд, професионалната пензиска шема или за друштвото кое управува со тој фонд или информации кои можат да ги доведат во заблуда членовите и пензионираните членови на доброволниот пензиски фонд, лицата кои имаат право да станат членови и пензионирани членови на доброволен пензиски фонд, лицата кои во иднина би имале право да станат членови и пензионирани членови на доброволен пензиски фонд, осигурители и потенцијални осигурители, ниту со усни изјави, пишан материјал, преку оглас и каков било друг рекламен материјал.“

Ставот (2) се менува и гласи:

„Лицата од ставот (3) на овој член не смеат да даваат никакви изјави или предвидувања за идните инвестициони резултати на кое било портфолио на доброволниот пензиски фонд, на членовите и пензионираните членови на тој доброволен пензиски фонд и на лицата кои би можеле да се зачленат или станат пензионирани членови во тој доброволен пензиски фонд во иднина, осигурители и потенцијални осигурители, освен изјави во форма и на начин пропишани од Агенцијата.“

Ставот (4) се менува и гласи:

„Друштвото кое управува со доброволен пензиски фонд е должно да го достави до Агенцијата, во фотокопија или на соодветен надворешен медиум, објавениот материјал за маркетинг во рок од три дена по неговото објавување.“

Член 35

По членот 107-а се додава нов член 107-б кој гласи:

„Член 107-б

(1) Друштво и неговите агенти се должни да ги информираат членовите за видот, карактеристиките и нивото на ризичност на портфолијата со кои управува,

вклучително и за соодветноста на изборот во однос на возраста и временскиот период на инвестирање, утврдени во статутот на доброволниот пензиски фонд.

(2) Друштво и неговите агенти се должни да ги информираат членовите за нивното право на избор на друг вид на портфолио.“

Член 36

Во член 113 став (1) во точката г) зборовите „за периодот од ставот (1) на овој член“ се бришат.

Во точката л) сврзникот „и“ на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка.

Во точката љ) точката на крајот од реченицата се заменува со сврзникот „и“.

По точката љ) се додава нова точка „м)“ која гласи:

„м) податоци за инвестиционите стратегии според вид на портфолио во рамките на доброволниот пензиски фонд.“

Во ставот (2) зборовите „и во еден од најтиражните дневни весници што се дистрибуира на целата територија на Република Македонија“ се бришат.

Член 37

Во член 116 во ставот (1) точката е) се менува и гласи:

„информација за доставени известувања до членовите во врска со правото за избор на вид на портфолио и информација за доставени известувања до членовите и до пензионираните членови од членот 114 ставови (1) и (3) од овој закон;“

Точката ж) се менува и гласи:

„подетални податоци за вкупниот број на членови во доброволниот пензиски фонд по вид на портфолио и вкупно, бројот на членовите кои се зачлениле во доброволниот пензиски фонд по вид на портфолио и вкупно, бројот на оние кои преминале во друг доброволен пензиски фонд, број на членови со извршена промена на вид на портфолио, бројот на починати членови и бројот на корисници на пензиски надоместок;“

Во точката м) зборот „внатрешна“ се заменува со зборот „внатрешни“.

Во ставот (6) зборовите „еден месец“ се заменуваат со зборовите „три месеци“.

Во ставот (7) зборовите „за секое тримесечје, најдоцна до петтиот ден во месецот за претходното тримесечје“ се заменуваат со зборовите „во рок од пет работни дена од нивното донесување“.

Член 38

Членот 117 се менува и гласи:

„(1) Друштвото може да ги наплатува единствено следниве надоместоци:

а) надоместок од придонес како процент од секој уплатен придонес во доброволниот пензиски фонд, пред нивното претворање во сметководствени единици. Надоместокот од придонес го одредува друштвото, но тој не може да надмине 4 % од секој уплатен придонес;

б) месечен надоместок како процент од вредноста на нето средствата на доброволниот пензиски фонд, за покривање на трошоците на друштвото. Месечниот надоместок го одредува друштвото, но тој не може да надмине 0,15 % месечно, освен за конзервативно портфолио, каде друштвото не го наплатува овој надоместок. Пресметката на надоместокот се врши на секој датум на процена на средствата на доброволниот пензиски фонд и се наплатува еднаш месечно и

в) надоместок во случај на пренос на средствата на доброволна индивидуална или професионална сметка на член од еден доброволен пензиски фонд во друг доброволен пензиски фонд, под услов членот кој преминува да бил член во постојниот доброволен пензиски фонд пократко од една година пред да премине во идниот доброволен фонд. Агенцијата поблиску го утврдува максималниот износ на паричниот надоместок и начинот на плаќање.

(2) Надоместокот од ставот (1) точка в) на овој член го уплатува член на доброволен пензиски фонд при пренос на средствата од една на друга доброволна индивидуална сметка кога членот преминува во друг доброволен пензиски фонд, а го уплатува осигурител при пренос на средствата од една на друга професионална сметка кога осигурителот преминува во друг доброволен пензиски фонд. Друштвото или претставникот на друштвото кое управува со пензискиот фонд, во кој пристапува членот, не смее да го плати овој надоместок.

(3) Надоместокот од ставот (1) точка в) на овој член не се наплатува во следните случаи:

а) ако друштвото кое треба да изврши пренос на средства од еден пензиски фонд во друг пензиски фонд ги зголемило или известило за зголемување на надоместоците од ставот (1) на овој член, во период од 180 дена пред датумот на таквиот пренос на средствата;

б) доколку членот нема средства на професионална сметка или на доброволна индивидуална сметка;

в) ако средствата се пренесуваат од една на друга професионална сметка или од професионална сметка на доброволна индивидуална сметка поради промена на осигурител или поради исклучување на учесникот од професионална пензиска шема;

г) ако Агенцијата докаже дека лицето се зачленило во тој доброволен пензиски фонд или избрало друго портфолио како последица на маркетинг и рекламни активности спротивни на одредбите од овој закон;

д) ако над друштвото кое управува со тој пензиски фонд е отворена стечајна постапка или одобрението за управување со тој доброволен пензиски фонд му е повлечено или укинато или

ѓ) во случај на спојување или присоединување на друштвото кое треба да изврши пренос на средства од еден во друг доброволен пензиски фонд, во периодот од 180 дена по спојувањето или присоединувањето.“

Член 39

Членот 118 се менува и гласи:

„Друштвото има обврска да ги дефинира и објави случаите во кои ќе наплатува различен надоместок од уплатени придонеси за членовите на доброволниот пензиски фонд, но не повеќе од процентот утврден во член 117 став 1 точка а) од овој закон.“

Член 40

Во член 123 ставот (1) се менува и гласи:

„За евиденција на секоја доброволна индивидуална сметка и/или професионална сметка и за евиденција на средствата на секое портфолио во доброволен пензиски фонд се користат сметководствени единици.“

Во ставот (2) по зборовите „средства на“ се додаваат зборовите „секое портфолио на“.

Ставот (3) се менува и гласи:

„Вредноста на вкупниот број сметководствени единици на едно портфолио на доброволниот пензиски фонд секогаш е еднаква на вкупната вредност на нето средствата на тоа портфолио, пресметана согласно со членот 124 на овој закон. Збирот на вредноста на портфолијата ја претставува вредноста на доброволниот пензиски фонд.“

Член 41

Во член 124 ставот (1) се менува и гласи:

„Вредноста на средствата на секое портфолио на доброволниот пензиски фонд се утврдува врз основа на пазарната вредност на секое поединечно средство.“

Во ставот (2) по зборовите „средствата на“ се додаваат зборовите „секое портфолио на“.

Во ставот (3) по зборовите „средствата на“ се додаваат зборовите „секое портфолио на“.

Член 42

Во член 125 во ставот (1) зборовите „сметководствени единици“ се заменуваат со зборовите „сметководствени единици на соодветното портфолио“.

По ставот (2) се додава нов став (3) кој гласи:

„(3) Вредноста на сметководствената единица на секое поединечно портфолио е еднаква на вредноста на нето средствата на тоа портфолио поделена со вкупниот број на сметководствени единици во тоа портфолио.“

Во ставот (3) кој станува став (4) зборовите „сметководствени единици“ се заменуваат со зборовите „сметководствени единици на соодветното портфолио“.

Член 43

Во член 126 во ставот (1) по зборовите „средствата на“ се додаваат зборовите „секое портфолио на“.

Во ставот (2) по зборовите „единица на“ се додаваат зборовите „секое портфолио на“.

Член 44

Во член 127 ставот (2) се менува и гласи:

„Приносот на секое портфолио на доброволниот пензиски фонд во номинален износ е еднаков на промената на вредноста на сметководствената единица на соодветното портфолио на последниот датум на процена од ставот (1) на овој член во однос на вредноста на сметководствената единица на соодветното портфолио на последниот датум на процена од почетниот месец од ставот (1) на овој член. Приносот на секое портфолио на доброволниот пензиски фонд во реален износ се пресметува врз основа на приносот на портфолиото на доброволниот пензиски фонд во номинален процент и процентот на промена на нивото на трошоците на живот во истиот период за кој се пресметува приносот, објавени од Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија. Износот на приносите се изразува во проценти.“

Член 45

Во член 128 став (1) во точката а) по зборот „приносот“ се додаваат зборовите „по портфолио“.

Точката б) се менува и гласи:

„датумот на кој друштвото е должно да ја извести Агенцијата за вредноста на нето средствата на доброволниот пензиски фонд по портфолио, прецизната методологија за утврдување на датумите за пресметка на приносот согласно член 127 од овој закон, методологијата за пресметување на приносот на пензиски фонд и методите на заокружување на тие вредности, вредноста на сметководствената единица по портфолио, приносот по портфолио на односниот пензиски фонд и за начинот на таквото известување.“

Член 46

Во член 129 ставот (2) се менува и гласи:

„Агенцијата поблиску го пропишува сметковниот план, формата и содржината на основните финансиски извештаи, дополнителните извештаи по портфолио за доброволните пензиски фондови, како и содржината на одделните сметки во сметковниот план по портфолио за пензиските фондови.“

Член 47

Во членот 130 ставот (1) се менува и гласи:

„Друштвото е должно средствата на секое портфолио на доброволниот пензиски фонд да ги инвестира согласно со одредбите од овој закон и инвестиционата стратегија на секое портфолио со цел за остварување на највисок принос при дадено ниво на ризик за соодветното портфолио единствено во корист на членовите и пензионираните членови на секое портфолио на доброволниот пензиски фонд и преку диверзификација и финансиска анализа да се минимизира ризикот од загуби:

- 1) кои настанале поради не плаќање на издавачот или другата договорна страна;
- 2) кои произлегуваат од влијанието на домашните и странските финансиски пазари;
- 3) во реалната вредност на средствата на секое портфолио на доброволниот пензиски фонд поради инфлација и
- 4) кои се последица од продажба на средствата од секое портфолио на доброволниот пензиски фонд поради обезбедување на ликвидност на секое портфолио на доброволниот пензиски фонд.“

По ставот (1) се додава нов став (2) кој гласи
„(2) При инвестирањето на средствата на секое портфолио треба да се има во предвид промената на прифатливото ниво на ризик и принос, сигурност и ликвидност во текот на животниот век на членовите и пензионираните членови.“

Во ставот (2) кој станува став (3) по зборот „средствата“ се додаваат зборовите „од секое портфолио“, а зборовите „неговите фидуцијарни“ се заменуваат со зборовите „неговата фидуцијарна“.

По ставот (3) се додава нов став (4) кој гласи:

„(4) Друштвото при инвестирање на средствата на секое портфолио на доброволниот пензиски фонд треба да води сметка дали правните лица во кои ги инвестираат средствата ги земаат предвид социјалните, етичките и аспектите на животната средина и еднаш годишно да ја извести Агенцијата дали се вложени средства во такви правни лица.“

Член 48

Членот 131 се менува и гласи:

„(1) Средствата на доброволниот пензиски фонд можат да се инвестираат само во следните видови инструменти:

- а) обврзници и други хартии од вредност што ги издава или за кои гарантира Република Северна Македонија;
- б) обврзници и други хартии од вредност што ги издала или за кои гарантира Народната банка на Република Северна Македонија;
- в) депозити во банки кои имаат дозвола издадена од Народната банка на Република Северна Македонија, доколку носат камата;
- г) сертификати за депозит, комерцијални записи и обврзници издадени или гарантирани од банки кои имаат дозвола издадена од Народната банка на Република Северна Македонија;
- д) хартии од вредност врз основа на хипотека издадени од банки кои имаат дозвола издадена од Народната банка на Република Северна Македонија;
- ѓ) обврзници издадени од единиците на локалната самоуправа врз основа на одобрение од Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија на подсегментите од официјалниот и редовниот пазар на берзата на долгорочни хартии од вредност или на друг организиран пазар на хартии од вредност во Република Северна Македонија;
- е) комерцијални записи издадени од домашни акционерски друштва кои не се банки врз основа на одобрение од Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија на подсегментите супер котација, берзанска котација и задолжителна котација во рамки на официјалниот пазар и на пазарот на акционерски друштва со

посебни обврски за известување во рамките на редовниот пазар или на друг организиран пазар на хартии од вредност во Република Северна Македонија;

ж) обврзници издадени од домашни акционерски друштва кои не се банки, врз основа на одобрение од Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија на подсегментите од официјалниот и редовниот пазар или на друг организиран пазар на хартии од вредност во Република Северна Македонија на кој надзор врши Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија;

з) акции од домашни акционерски друштва кои не се затворени инвестициски фондови издадени врз основа на одобрение и кои се контролирани од Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија;

с) документи за удел и акции на отворени инвестициски фондови, затворени инвестициски фондови и приватни инвестициски фондови регистрирани од Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија при што средствата на приватните инвестициски фондови се вложуваат во акции и удели на микро, мали и средни трговски друштва во Република Северна Македонија согласно со Законот за трговските друштва;

и) должнички хартии од вредност издадени од Европската централна банка, Европската инвестициона банка и Светската банка;

ј) обврзници и други хартии од вредност издадени од влади на странски држави и централни банки на:

- земјите членки на Европската унија,
- земјите членки на ОЕЦД или
- земјите со брзо растечки економии;

к) должнички хартии од вредност кои имаат рејтинг препорачлив за инвестирање според меѓународни кредитни рејтинг агенции, издадени од недржавни странски компании или банки од:

- земјите членки на Европската унија,
- земјите членки на ОЕЦД или
- земјите со брзо растечки економии;

л) акции и потврди за депонирани странски акции издадени од странски компании или банки чии должнички хартии од вредност имаат рејтинг препорачлив за инвестирање според меѓународни кредитни рејтинг агенции, со кои се тргува на главните берзи во:

- земјите членки на Европската унија,
- земјите членки на ОЕЦД или
- земјите со брзо растечки економии;

љ) удели, акции и други инструменти издадени од овластени инвестициски фондови доколку инвестициите во деривативни инструменти изнесуваат најмногу до 20% од средствата на инвестициониот фонд единствено со цел заштита на средствата и обврските на инвестициониот фонд или заради поефикасно остварување на целите на инвестиционата политика на инвестициониот фонд, во кои се вложени средствата, со седиште во :

- земјите членки на Европската унија,
- земјите членки на ОЕЦД или
- земјите со брзо растечки економии и

м) деривативни финансиски инструменти, единствено заради заштита на средствата на доброволниот пензиски фонд од промени на пазарни, каматни, валутни, кредитни, ликвидносен, оперативен, правен и системски ризици, со кои се тргува на регулираните пазари и пазарите преку шалтер во:

- Република Северна Македонија,
- земјите членки на Европската унија,
- земјите членки на ОЕЦД или
- земјите со брзо растечки економии.

(2) Средствата на доброволните пензиски фондови можат да се користат за инвестирање во инструменти кои ги исполнуват критериумите пропишани од Агенцијата за:

а) регулираните пазари на капитал каде што се тргува со средствата на доброволните пензиски фондови;

б) квалитетот на акциите, обврзниците и други инструменти;

в) земјите или групите на земји во кои можат да се инвестираат средствата на доброволниот пензиски фонд. Агенцијата изготвува и објавува листа за земји со брзо растечки економии, имајќи ги во предвид растот на бруто национален приход по глава на жител објавен од меѓународни институции, рејтингот на земјите препорачлив за инвестирање според меѓународни кредитни рејтинг агенции, потенцијалните ризици за пензиските средства, при што ќе се исклучат земјите од листата на високоризични земји на Управата за финансиско разузнавање и листата на земји и територии со повластен даночен третман, на која согласност дава Министерството за финансии. Листата на земји со брзо растечки економии се објавува на веб страниците на Агенцијата и на пензиските друштва и се ревидира еднаш годишно.

(3) Тргувањето со хартиите од вредност на доброволните пензиски фондови се врши на регулирани секундарни пазари, на пазари преку шалтер и на примарни пазари за инструментите кои ги исполнуваат условите од овој член.“

Член 49

Членот 132 се менува и гласи:

„(1) Средствата на доброволниот пензиски фонд можат да се инвестираат во хартии од вредност на ист издавач најмногу до 10% од номиналната вредност на поединечна хартија од вредност издадена од тој издавач.

(2) По исклучок од став (1) на овој член во обврзници и други должнички хартии од вредност издадени од единиците на локалната самоуправа може да се инвестираат најмногу до 20% од номиналната вредност на поединечната хартија од вредност. Средствата на доброволниот пензиски фонд може да се инвестираат најмногу до 20% од вкупно издадените обврзници на единицата на локалната самоуправа.

(3) По исклучок од став (1) на овој член во обврзници и други должнички хартии од вредност издадени од домашните акционерски друштва може да се инвестираат најмногу до 20% од номиналната вредност на поединечната хартија од вредност.

(4) во документи за удел и акции на инвестициски фондови може да се инвестираат најмногу до 10% од вкупниот број на удели или акции на поединечниот инвестициски фонд.

(5) Средствата на доброволниот пензиски фонд може да се инвестираат без ограничување од номиналната вредност на поединечна должничка хартија од вредност издадена или за која гарантира Република Северна Македонија.

(6) Агенцијата може да пропише ограничувања на вложувањата на одделни видови инструменти различни од ограничувањата утврдени во овој член и членовите 132-а, 133, 133-а и 133-б на овој закон кои се однесуваат за поединечен доброволен пензиски фонд. Ограничувањата ќе важат во рок пропишан од Агенцијата, но не подолг од пет години од денот на давање на одобрение за управување со доброволен пензиски фонд. Ограничувањата не можат да бидат целосно или делумно укинати без претходно писмено известување до секое друштво кое управува со доброволен пензиски фонд во рок од најмалку една година од укинувањето на ограничувањата.“

Член 50

По членот 132 се додава нов член „132-а“ кој гласи:

„Член 132 -а

(1) Најмногу 5% од вредноста на средствата на доброволниот пензиски фонд можат да се инвестираат во инструменти, издадени од поединечен субјект кој не е основан од државата и кој е регистриран во Централниот регистар на Република

Северна Македонија или во земја членка на Европска унија или на ОЕЦД или во земји со брзо растечки економии, освен во депозити и сертификати за депозит. Најмногу до 7,5% од средствата на доброволниот пензиски фонд можат да се инвестираат во инструменти, освен депозити и сертификати за депозит, на меѓусебно поврзани субјекти дефинирани во овој закон.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, најмногу до 20% од вредноста на средствата на доброволниот пензиски фонд може да се инвестираат во удели и акции на инвестициски фондови издадени од исто друштво кое управува со инвестициски фондови од земја членка на Европска унија или на ОЕЦД, а најмногу до 5% од вредноста на средствата на доброволниот пензиски фонд може да се инвестираат во поединечен инвестициски фонд управуван од исто друштво.

(3) Најмногу до 10% од средствата на доброволниот пензиски фонд може да се инвестираат во депозити и сертификати за депозит на една банка која има дозвола издадена од Народна банка на Република Северна Македонија, а најмногу до 15% од средствата на доброволниот пензиски фонд можат да се инвестираат во депозити и сертификати на меѓусебно поврзани банки дефинирани во овој закон.

(4) Најмногу до 5% од средствата на доброволниот пензиски фонд може да се инвестираат во инструменти издадени од банка која е чувар на имот на доброволниот пензиски фонд.“

Член 51

Членот 133 се менува и гласи:

„Во растечко портфолио вложувањата во одделни видови инструменти согласно со член 131 ставот (1) од овој закон подлежат на следните ограничувања:

а) најмалку 10% и најмногу до 65% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите наведени во член 131 став (1) точки а), б), в), г), д), ф), е), ж), и), ј) и к) од овој закон;

б) најмалку 40% и најмногу до 90% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите наведени во член 131 став (1) точки з), с), л) и љ) од овој закон;

в) најмногу до 60% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструменти наведени во член 131 став (1) точки а) и б) од овој закон;

г) најмногу до 20% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 131 став (1) точки в), г) и д) од овој закон;

д) најмногу до 20% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите наведени во член 131 став (1) точки ф), е) и ж) на овој закон. Во рамките на ова ограничување најмногу до 10% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструментите наведени во член 131 став (1) точка ф) на овој закон;

ф) најмногу до 50% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите наведени во член 131 став (1) точка з) на овој закон;

е) најмногу до 10% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите наведени во член 131 став (1) точка с) на овој закон.

ж) најмногу до 70% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструменти на странски издавач надвор од Република Северна Македонија.

з) во рамките на ограничувањето од 70% од вредноста на средствата во портфолиото во инструменти на странски издавач:

- најмногу до 60% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструменти наведени во член 131 став (1) точки к), л), и љ) на овој закон;

- најмногу до 10% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструменти од член 131 став (1) точка ј) алинеја 3, точка к) алинеја 3, точка л) алинеја 3 и точка љ) алинеја 3 на овој закон. Во рамките на ова ограничување најмногу до 3% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во

инструменти на странски издавач кој има рејтинг препорачлив за инвестирање на минимално ниво според меѓународни кредитни рејтинг агенции и s) најмногу до 5% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструменти наведени во член 131 став (1) точка м) од овој закон доколку другата договорна страна е банка со седиште во Република Северна Македонија, земја членка на Европска Унија или земја членка на ОЕЦД. Во рамките на ова ограничување најмногу до 2% од вредноста на средствата во портфолиото доколку другата договорна страна е друго правно лице со седиште во Република Северна Македонија, земја членка на Европска Унија или земја членка на ОЕЦД.“

Член 52

По членот 133 се додаваат четири нови члена 133-а, 133-б, 133-в и 133-г кои гласат:

„Член 133-а

Во балансирано портфолио во доброволен пензиски фонд вложувањата во одделни видови инструменти согласно со член 131 став (1) од овој закон подлежат на следните ограничувања:

а) најмалку 35% и најмногу до 80% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите наведени во член 131 став (1) точки а), б), в), г), д), ё), ж), и), ј) и к) од овој закон;

б) најмалку 20% и најмногу до 70% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите наведени во член 131 став (1) точки з), s), л) и љ) од овој закон;

в) најмногу до 80% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструменти наведени во член 131 став (1) точки а) и б) од овој закон;

г) најмногу до 30% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 131 став (1) точки в), г) и д) од овој закон;

д) најмногу до 30% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите наведени во член 131 став (1) точки ё), е) и ж) од овој закон. Во рамките на ова ограничување најмногу до 10% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструментите наведени во член 131 став (1) точка ё) од овој закон;

ё) најмногу до 40% од вредноста средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите наведени во член 131 став (1) точка з) од овој закон;

е) најмногу до 5% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите наведени во член 131 став (1) точка s) од овој закон;

ж) најмногу до 50% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструменти на странски издавач надвор од Република Северна Македонија;

з) во рамките на ограничувањето од 50% од вредноста на средствата во портфолиото во инструменти на странски издавач:

- најмногу до 50% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструменти наведени во член 131 став (1) точки к), л), и љ) од овој закон;

- најмногу до 5% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструменти од член 131 став (1) точка ј) алинеја 3, точка к) алинеја 3, точка л) алинеја 3 и точка љ) алинеја 3 на овој закон. Во рамките на ова ограничување најмногу до 3% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструменти на странски издавач кој има рејтинг препорачлив за инвестирање на минимално ниво според меѓународни кредитни рејтинг агенции и

- s) најмногу до 5% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструменти наведени во член 131 став (1) точка м) од овој закон доколку другата договорна страна е банка со седиште во Република Северна Македонија, земја членка на Европска Унија или земја членка на ОЕЦД. Во рамките на ова ограничување најмногу до 2% од вредноста на средствата во портфолиото доколку другата договорна страна

е друго правно лице со седиште во Република Северна Македонија, земја членка на Европска Унија или земја членка на ОЕЦД.

Член 133-б

Во конзервативно портфолио во доброволен пензиски фонд вложувањата во одделни видови инструменти согласно со член 131 став (1) од овој закон подлежат на следните ограничувања:

а) најмногу до 90% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите наведени во член 131 став (1) точки а), б), в), г), д), ё), е), ж), и), ј) и к) од овој закон;

б) најмногу до 15% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите наведени во член 131 став (1) точки з), с), л) и љ) од овој закон;

в) најмногу до 90% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструменти наведени во член 131 став (1) точки а) и б) од овој закон;

г) најмногу до 30% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите од член 131 став (1) точки в), г) и д) од овој закон;

д) најмногу до 40% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите наведени во член 131 став (1) точки ё), е) и ж) од овој закон. Во рамките на ова ограничување најмногу до 10% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструментите наведени во член 131 став (1) точка ё) од овој закон;

ё) најмногу до 10% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите наведени во член 131 став (1) точка з) од овој закон;

е) најмногу до 2% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструментите наведени во член 131 став (1) точка с) од овој закон;

ж) најмногу до 50% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструменти на странски издавач надвор од Република Северна Македонија, освен во инструменти од член 131 став (1) точка ј) алинеја 3, точка к) алинеја 3, точка л) алинеја 3, и точка љ) алинеја 3 од овој закон во кои не е дозволено инвестирање;

з) во рамките на ограничувањето од 50% од вредноста на средствата во портфолиото во инструменти на странски издавач:

- најмногу до 15% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложуваат во инструменти наведени во член 131 став (1) точка к) алинеи 1 и 2, точка л) алинеи 1 и 2 и точка љ) алинеи 1 и 2 од овој закон и

с) најмногу до 5% од вредноста на средствата во портфолиото можат да се вложат во инструменти наведени во член 131 став (1) точка м) од овој закон доколку другата договорна страна е банка со седиште во Република Северна Македонија, земја членка на Европска Унија или на ОЕЦД. Во рамките на ова ограничување најмногу до 1% од вредноста на средствата во портфолиото доколку другата договорна страна е друго правно лице со седиште во Република Северна Македонија, земја членка на Европска Унија или на ОЕЦД.

Член 133-в

Секој вид на портфолио на пензискиот фонд треба да се разликува според класите на финансиски инструменти и нивното учество. При креирање на инвестиционите стратегии за секое портфолио друштвото треба да обезбеди значителна разлика на учеството на инвестициите по класи на финансиски инструменти помеѓу портфолијата имајќи ги во предвид следните правила:

а) минималното ограничување на вложувањата во инструментите од член 131 став (1) точки а), б), в), г), д), ё), е), ж), и), ј) и к) од овој закон во конзервативно портфолио треба да биде најмалку 20% повисоко од максималното ограничување на вложувањата во истите инструменти во балансирано портфолио;

б) минималното ограничување на вложувањата во инструментите од член 131 став (1) точки а), б), в), г), д), ё), е), ж), и), ј) и к) од овој закон во конзервативно портфолио треба

да биде најмалку 40% повисоко од максималното ограничување на вложувањата во истите инструменти во растечко портфолио;

в) минималното ограничување на вложувањата во инструментите од член 131 став (1) точки з), с), л) и љ) од овој закон во растечко портфолио треба да биде најмалку 25% повисоко од максималното ограничување на вложувањата во истите инструменти во балансирано портфолио и

г) минималното ограничување на вложувањата во инструментите од член 131 став (1) точки з), с), л) и љ) од овој закон во растечко портфолио треба да биде најмалку 50% повисоко од максималното ограничување на вложувањата во истите инструменти во конзервативно портфолио.

Член 133-г

(1) Друштвото е должно да обезбеди ревидирани годишни финансиски извештаи за секој издавач, друштво за управување со инвестициски фондови или банка во кои ги инвестира и вложува средствата на доброволниот пензиски фонд, освен за иницијална јавна понуда.

(2) Друштвото е должно да изготви анализа за секоја направена инвестиција согласно пропишаните цели за инвестирање.

(3) Друштвото е должно да ја извести Агенцијата за инвестирањето во секој деривативен инструмент заедно со анализа за целта на инвестирањето.

(4) Друштвото е должно да ја извести Агенцијата за инвестирање во нов вид инструмент согласно одредбите од овој закон.“

Член 53

Член 134 се менува и гласи:

„Средствата на доброволните пензиски фондови не смеат да се инвестираат во следните видови инструменти:

а) акции, обврзници и други хартии од вредност кои не котираат на официјален пазар или со кои јавно не се тргува;

б) инструменти со кои не може правно да се располага;

в) материјални добра кои ретко котираат на организирани пазари и чија проценка е несигурна, како на пример антиквитети, уметнички дела и моторни возила;

г) недвижен имот и каков било удел во недвижен имот освен хартии од вредност издадени врз основа на хипотека и посредно вложување преку инвестициони фондови;

д) акции, обврзници и други хартии од вредност издадени од акционер на друштвото или негово поврзано лице;

ѓ) банкарски депозити во банки кои се акционери на друштвото и

е) други инструменти уредени од Агенцијата во кои вложувањето би било спротивно на интересите на членовите и на пензионираните членови на доброволните пензиски фондови.

(2) Поврзано лице на друштвото не смее да врши услуги со хартии од вредност непосредно поврзани со тргување со средствата на доброволните пензиски фондови.

(3) По исклучок од ставот (1) точка а) на овој член, средствата на доброволните пензиски фондови можат да се инвестираат во акции и обврзници издадени во постапка на иницијална јавна понуда на домашен пазар.“

Член 54

Во член 135 во ставот (1) се менува и гласи:

„Во случај на кршење на одредбите од овој закон како резултат на промена на пазарните цени, промени на девизните курсеви на странските валути, промени на организационите или економските односи меѓу субјектите во кои се вложени средства на доброволен пензиски фонд, други околности надвор од непосредната контрола на односното друштво, тогаш тоа е должно веднаш да ја извести Агенцијата и да запре со вложување во тој инструмент. Друштвото е должно да преземе мерки за усогласување

на инвестиционата активност на доброволниот пензиски фонд со кој управува со условите од овој закон имајќи ја во предвид заштита на интересите на членовите и на пензионираниите членови на доброволниот пензиски фонд. Друштвото до Агенцијата, во рок од три работни дена, доставува месечни извештаи за преземените мерки за усогласување на инвестиционите активности заедно со направени анализи.“

Ставовите (3) и (4) се бришат.

Член 55

Во член 140 ставот (1) по зборот „стратегија“ се додаваат зборовите „за секое портфолио поединечно за период од седум години“.

Ставот (2) се менува и гласи:

„Документот за инвестициона стратегија за секое портфолио на доброволниот пензиски фонд особено треба да ги содржи анализите врз основа на кои е утврден планираниот принос за портфолиото за временски период кој соодветствува на временскиот период во кој еден член би бил вклучен во портфолиото на фондот и за одреден временски период би го остварил тој принос, имајќи го предвид нивото на трошоци за живот и во согласност со одредбите од членот 130 од овој закон. Во овој документ треба да се наведе и како ќе се управува со ризиците поврзани со постигнување на планираниот принос и стратешкото инвестирање на средствата, методите за мерење на инвестициониот ризик, процесите за управување со ризици кои ќе се применуваат за да се постигне планираниот принос и следење на начинот на неговото остварување.“

Во ставот (3) зборовите „за секој пензиски фонд“ се заменуваат со зборовите „за секое портфолио на пензискиот фонд“.

Член 56

Во членот 142 зборовите „по претходна согласност од“ се бришат.

Член 57

Во член 143 по ставот (3) се додаваат четири нови става (4), (5), (6), и (7) кои гласат:

„(4) Доколку член на пензиски фонд има повеќе професионални или доброволни индивидуални сметки во секое друштвото, кое управува со пензискиот фонд во кој се сметките, го известува членот за износот на неговата доброволна индивидуална сметка и/или професионална сметка и за обврската за изборот од членот 144 став (1) од овој закон.

(5) Член на пензиски фонд кој има повеќе доброволни индивидуални сметки треба да одлучи во кој пензиски фонд ќе престане неговото членство и средствата од неговата сметка ќе се пренесат на сметка, во еден од пензиските фондови каде е тој член, на која ќе се акумулираат сите средства. Од сметката на која се акумулирани сите средства членот ќе може да го користи правото за исплата на пензиски надоместок.

(6) Член на пензиски фонд кој има повеќе професионални сметки треба да одлучи во кој пензиски фонд ќе престане неговото членство и средствата од неговата сметка ќе се пренесат на сметка, во еден од пензиските фондови каде е тој член, на која ќе се акумулираат сите средства. Од сметката на која се акумулирани сите средства членот ќе може да го користи правото за исплата на пензиски надоместок.

(7) Агенцијата поблиску го уредува начинот на пренос на средствата меѓу пензиските фондови и видот на податоците што се доставуваат.“

Член 58

Во член 148 ставот (4) се менува и гласи:

„Чуварот на имот може да врши услуги на чување на средства на секое портфолио за повеќе доброволни пензиски фондови, но е должен чувањето на средствата на секое портфолио, работењето во врска со тие средства и евиденцијата на секое портфолио

на доброволните пензиски фондови да ги врши одделно за секое портфолио на доброволните пензиски фондови, одвоено од другите коминтенти и одвоено од сопствените средства, работење и евиденција.“

Член 59

Во член 150 ставот (1) се менува и гласи:

„Чуварот на имотот на доброволен пензиски фонд ги врши следните работи:

- а) ги чува безбедно хартиите од вредност на секое портфолио кои претставуваат средства на доброволниот пензиски фонд;
- б) хартиите од вредност на секое портфолио кои претставуваат средства на доброволниот пензиски фонд како електронски записи ги води на посебна сметка по вид на портфолио во Централниот депозитар за хартии од вредност;
- в) ги чува документите за порамнување во врска со уплата и исплата на парични средства на банкарската сметка за секое портфолио на доброволниот пензиски фонд на секое портфолио на доброволниот пензиски фонд;
- г) работи како посредник за порамнување врз основа на налози од друштвото и ги собира и наплаќа приходите од дивиденди, камати и сите други приходи кои произлегуваат од вложувањата на средствата на секое портфолио на доброволниот пензиски фонд;
- д) осигурува дека договорите во врска со инвестиционо стекнување и пренесување на средствата на секое портфолио на доброволниот пензиски фонд се во согласност со закон, статутот на доброволниот пензиски фонд и налозите за трансакциите на друштвото и дека тие налози се во согласност со закон;
- ѓ) врши пресметка на нето средствата и на сметководствената единица на секое портфолио на доброволниот пензиски фонд, ги проверува и потврдува пресметките кои ги извршило друштвото и е одговорен за точноста на пресметките;
- е) известува за годишните собранија на акционерите на правните лица во кои се инвестирани средствата на пензискиот фонд и за правата поврзани со сопственоста и ги извршува налозите поврзани со остварување на правата од сопственост;
- ж) врши проверка на усогласеноста на евиденцијата на финансиските инструменти за секое портфолио на доброволниот пензиски фонд со инвестиционите ограничувања согласно со овој закон и подзаконските акти;
- з) соработува и врши надзор на субчуварите на имот и
- с) пресметува и уплаќа даноци поврзани со инвестициите и доставува барање за поврат и ослободување од данок.“

Член 60

Во член 151 во ставот (1) по зборот „членовите“ се додаваат зборовите „и на пензионираниите членови“.

Во ставот (3) по зборот „единица“ се додаваат зборовите „на секое портфолио“.

Во ставот (4) по зборот „единица“ се додаваат зборовите „на секое портфолио“.

Ставот (5) се менува и гласи:

„Доколку, по проверката од членот 150 став (1) точка ж) од овој закон, чуварот на имот утврди неусогласеност на евиденцијата на финансиските инструменти за секое портфолио на доброволниот пензиски фонд веднаш ја известува Агенцијата.“

Член 61

Во член 165 став (1) по точката 5-а) се додава нова точка 5-б) која гласи:

„5-б) пред потпишувањето на договорот за членство не го информира лицето согласно член 95-а ставот (2) од овој закон“

Точката 15) се менува и гласи:

„Инвестира средства од доброволниот пензиски фонд спротивно на членовите 130, 131, 132, 132-а, 133, 133-а, 133-б, 133-в и 134 од овој закон и не ги исполни обврските од членот 133-г од овој закон и актите пропишани од Агенцијата.“

Член 62

Во член 168 став (1) точката 1-а) се менува и гласи:

„не го врши чувањето на средствата, работењето во врска со тие средства и евиденцијата одделно за секое портфолио на доброволниот пензиски фонд, одвоено од другите коминтенти и одвоено од сопствените средства, работење и евиденција, согласно член 148 став (4) од овој закон;“

Член 63

Во член 169 став (1) по точката 4) се додава нова точка 4-а) која гласи:

„4-а) агент на друштво, пред потпишувањето на договорот за членство, не го информира лицето согласно член 95-а ставот (2) од овој закон;“.

Член 64

Низ целиот текст на Законот зборовите „Република Македонија“ се заменуваат со зборовите „Република Северна Македонија“.

Член 65

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 66

(1) Постојните друштва кои управуваат со доброволен пензиски фонд треба да го усогласат работењето согласно со одредбите од овој закон во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Во рокот од ставот (1) на овој член, друштвата се должни да достават инвестициона стратегија за секое од портфолијата на доброволен пензиски фонд со кое управуваат на одобрување до Агенцијата, која треба да го одобри најдоцна во рок од 30 дена од денот на доставувањето.

(3) Распределбата на постојните членови и пензионираните членови во портфолија на доброволните пензиски фондови започнува на датум и начин кој го утврдува Агенцијата, согласно одредбите од овој закон. На датумот на распределба на членовите од овој став друштвата започнуваат и со распределбата на финансиските инструменти во портфолијата, кои треба да усогласат со инвестиционите ограничувања утврдени со овој закон во рок од 18 месец од датумот на распределбата.

(4) Друштвата кои управуваат со доброволен пензиски фонд се должни да ги известат членовите и пензионираните членови, во електронска или хартиена форма, за датумот на започнувањето на распределбата во соодветното портфолио и видовите на портфолија, согласно датумот и начинот од ставот (3) на овој член.

Член 67

Членовите 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 62 и 63 од овој закон ќе отпочнат да се применуваат во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 68

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ:

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДОБРОВОЛНО КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ

Со членовите 1, 2, 3 и 4 се воведува ново начело слобода на избор на инвестициско портфолио во доброволен пензиски фонд врз основа на сопствена толеранција на ризик – членот на доброволниот пензиски фонд избира инвестициско портфолио (растечко, балансирано или конзервативно), врз основа на сопствената толеранција на ризик. Исто така, се дефинираат трите вида на портфолија (ризишно, балансирано и конзервативно) и се воведува дефиниција на Толеранција на ризик што претставува степен до кој едно лице е подготвено да прифати инвестициски ризици при инвестирање на неговите средства, имајќи ги во предвид износот на средства, возраста и инвестицискиот хоризонт односно временскиот период на инвестирање до остварување на правото на пензиски надоместок. Во основните одредби за доброволен пензиски фонд и во одредбите за статутот на доброволниот пензиски фонд се врши усогласување со воведувањето на трите портфолија како составен дел на доброволниот пензиски фонд. Дополнително се воведува обврска во статутот да бидат уредени правилата за распределба на средствата на учесник во професионална пензиска шема во портфолио доколку не постои истиот вид на портфолио како на претходната професионална пензиска шема.

Со членот 5 називот на Министерство за труд и социјална политика се заменува со Министерство за социјална политика, демографија и млади, согласно Законот за изменување и дополнување на Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 121/24).

Со членовите 6, 7, 8, 9, 10, 12 (1), 16, 17, 18, 33, 34, 35, 36, 37, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, и 56 се врши техничко усогласување поради воведувањето на трите портфолија и усогласување со други закони, во документите за основање на пензиски друштва и во обврските на друштвото за воспоставување на соодветна организациона структура. Усогласувањето се врши и во одредбите за спојување и присоединување на пензиски друштва, како и при вршење на активностите на маркетинг, известување на членовите на пензиските фондови и на Агенцијата. Поделбата на трите портфолија влијае и на утврдување на вредноста на пензискиот фонд и на сметководствената единица и во овие одредби се направени усогласувања.

Со член 11, 12 (2), 13, 14, 15 и 31 се усогласува со новиот назив на Закон за спречување перење пари и финансирање на тероризам (*) "Службен весник на РСМ" бр. 151/22, 208/24, 59/25 и 267/25).

Покрај наведените усогласување, заради воведувањето на трите портфолија, се прават технички измени и во одредбите кои се однесуваат на професионални пензиски шеми (членови 19, 20, 21, 22, 23, 24 и 25) и се воведуваат и новини. Една од новините е кога учесникот во професионална пензиска шема потпишува изјава за согласност за учество во професионална пензиска шема и ја доставува до осигурителот. Во оваа изјава учесникот го определува инвестициското портфолио што го избира од портфолијата понудени во рамки на доброволниот пензиски фонд. Друга новина е при престанок на учество во професионална пензиска шема. Имено, средствата на учесник во професионална пензиска шема, на кој му престанало учеството во професионалната пензиска шема кај еден осигурител се пренесуваат од постојната професионална сметка на професионална сметка од професионалната пензиска шема организирана од друг осигурител во истиот вид на портфолио. Новина е што доколку во новиот пензиски

фонд не постои истиот вид на портфолио како тоа на професионалната пензиска шема, средствата се распределуваат во портфолио согласно правилата утврдени во Статутот на доброволниот пензиски фонд.

Во делот од законот кој се однесува на членување во доброволен пензиски фонд и плаќање на придонес има повеќе новини и усогласувања што се вршат со одредбите на членовите 26, 27, 28, 29, 30 и 32 од овој закон. Наместо досегашното право да се стане член на доброволен пензиски фонд со навршени најмалку 15 години се воведува можноста без ограничување на годините родител или старател да отвори доброволна индивидуална сметка за малолетно дете. Друга новина е можноста едно лице да има по една доброволна индивидуална сметка во еден или повеќе доброволни пензиски фондови, наместо досегашното право да има само една сметка во еден доброволен пензиски фонд. Со оглед на воведувањето на трите портфолија пропишана е можноста при потпишување на договор за членство со друштвото кое управува со избраниот доброволен пензиски фонд, лицето или неговиот законски застапник, доколку лицето е малолетно, да избере едно од портфолијата на доброволен пензиски фонд кои ги нуди друштвото кое управува со избраниот доброволен пензиски фонд. Се зајакнуваат и обврските на друштвото и неговите агенти кои, пред потпишувањето на договорот за членство, се должни детално и со пресметки да го информираат лицето за видот, карактеристиките и нивото на ризичност на портфолијата што ги нуди фондот, вклучително и за соодветноста на изборот во однос на возраста и временскиот период на инвестирање и се пропишани прекршоци за постапување спротивно на ова. Би можела да се истакне новината дека член на доброволен пензиски фонд може да избере друг вид на портфолио во рамките на тој доброволен пензиски фонд без надомест. Изборот може да го направи по истекот на една година од претходниот избор на портфолио. Во постапката за премин има новината при потпишување на договор за премин членот да избере едно од портфолијата на тој доброволен пензиски фонд, но по исклучок член на доброволен пензиски фонд како учесник во професионална пензиска шема кај еден осигурител, не може да премине во друг доброволен пензиски фонд доколку осигурителот не организира и финансира професионална пензиска шема во тој доброволен пензиски фонд.

Во делот на надоместоците кои ги наплатуваат пензиските друштва, со членовите 38 и 39 се овозможува друштвото да наплатува различни надоместоци на членовите, меѓутоа да ги дефинира и објави случаите во кои ќе наплатува различен надоместок од уплатени придонеси за членовите на доброволниот пензиски фонд, но не повеќе од износот утврден во член 117 став 1 точката а) од законот и доколку не постапи на овој начин предвиден е прекршок. Вообичаено за растечките портфолија, кои имаат поактивна и поагресивна инвестициска политика и практика, друштвата кои управуваат со средства наплатуваат повисоки надоместоци, додека за конзервативни портфолија, друштвата кои управуваат со средства наплатуваат пониски надоместоци или не наплатуваат надоместоци.

Членовите 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54 и 55 од предлог измените на законот се однесува на промени во делот на инвестирање на средствата на доброволниот пензиски фонд. Прописите за инвестирање влијаат на висината на средствата кои се акумулираат на индивидуалната сметка на секој член поединечно, а со тоа и на неговата идна пензија. Од тука е особено значајно постојано да се следат и да се анализираат можностите за промена на прописите за инвестирање кои се применуваат во капитално финансирано пензиско осигурување. Поради тоа, се појави потреба од прилагодување на портфолијата на пензиските фондови согласно структурата на возраст на членовите на пензиските фондови. Портфолијата на пензиските фондови што ги прават пензиските друштва треба да бидат насочени кон формирање на оптимално портфолио согласно старосната структура на членството кое има просечна возраст од околу 32 години со

можност за капитализација на средствата во следните 30 години. Долгорочната обврска наметнува потреба од можност за инвестирање во инструменти со повисок ризик, а со тоа и повисок принос. Недостатокот од долгорочни инструменти на домашниот пазар ја наметнува потребата од проширување на инвестициите во странство што би обезбедило подобри можности за управување со средства. Мора да се истакне дека предлог резултатите презентирани во овој документ значат дека законот и подзаконските акти само ги воспоставуваат правилата и рамката за инвестирање, а значајна улога имаат креаторите на инвестиционите политики кои треба да ги прилагодат своите интерни критериуми. При тоа, треба да се има во предвид моменталната глобална финансиска криза и остриот пад во тргувањето со финансиски инструменти на домашните и странските пазари што го покренало прашањето за опсегот во регулирањето на инвестиционите активности со средствата на пензиските фондови, а при тоа да биде од интерес за членовите. Потребна е подготовка на документ за инвестициона стратегија за секое портфолио на доброволниот пензиски фонд која особено треба да ги содржи основите за анализи кои опфаќаат поставување на планиран принос за портфолиото за временски период кој соодветствува на временскиот период во кој еден член со просечна возраст ќе учествува во портфолио на фондот, имајќи го предвид нивото на трошоци за живот и принципите за инвестирање. Во овој документ треба да се наведе и како ќе се управува со ризиците поврзани со постигнување на планираниот принос и стратешкото инвестирање на средствата, методите за мерење на инвестициониот ризик, процесите за управување со ризици кои ќе се применуваат за да се постигне планираниот принос и следење на начинот на неговото остварување.

Со воведувањето на мултифондови и можноста член на пензиски фонд да има повеќе индивидуални и професионални сметки, со членот 57 се дополнува постојниот член 143 кој се однесува на исплата на пензиски надоместоци. Член на пензиски фонд кој има повеќе доброволни индивидуални сметки треба да одлучи во кој пензиски фонд ќе престане неговото членство и средствата од неговата сметка ќе се пренесат на сметка, во еден од пензиските фондови каде е тој член, на која ќе се акумулираат сите средства.

Исто така, член на пензиски фонд кој има повеќе професионални сметки треба да одлучи во кој пензиски фонд ќе престане неговото членство и средствата од неговата сметка ќе се пренесат на сметка, во еден од пензиските фондови каде е тој член, на која ќе се акумулираат сите средства. Од сметката на која се акумулирани сите средства членот ќе може да го користи правото за исплата на пензиски надоместок.

Согласно предлог измените во законот, во членовите 58, 59 и 60 се предвидува обврска на банката чувар на имот на пензиските фондови да вршат дневна пресметка на нето средствата и на сметководствената единица на секој фонд и тоа за секое портфолио поединечно, потоа да се усогласи со проценката што ќе ја добие од пензиските друштва на тој ден за секое портфолио и да известува и осигури дека секоја разлика во извршувањето на овие функции е елиминирана. Согласно предложените членови, чуварот на имот врши пресметка по вид на портфолио, ги проверува и потврдува пресметките по портфолио добиени од друштвото и е одговорен за точноста на пресметките. Покрај тоа, чуварот на имот има обврски и да се грижи за усогласеноста на финансиските инструменти на секој пензиски фонд по портфолио со инвестиционите ограничувања согласно законските и подзаконските акти. Предвидено е дека чуварот на имот на дневна основа ја известува Агенцијата за вредноста на нето средствата и на сметководствената единица за секое портфолио и доколку постоела неусогласеност со пензиското друштво, за точни се земаат вредностите од чуварот на имот а потоа истиот веднаш е должен да ја известува Агенцијата за начинот на разрешување на појавениот проблем и во случај на неусогласеност на финансиските инструменти по портфолио со законските и подзаконските акти.

Со членовите 61, 62 и 63 се врши усогласување и дополнување на прекршочните одредби на законот со новите обврски поврзани со воведувањето на портфолија во доброволните пензиски фондови и зајакнувањето на инвестициската дисциплина, како и обврската за детално информирање на идните членови за избор на портфолио од страна на друштво или агент.

Со членот 64 во целиот текст на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување називот на државата се заменува со Република Северна Македонија, согласно Амандман XXXIII на Уставот на Република Северна Македонија.

Со член 65 се уредува донесувањето на подзаконските акти предвидени со овој закон.

Со преодните одредби од членовите 66 и 67 Се уредува транзицискиот процес за воведување на трите портфолија во доброволните пензиски фондови и нивната целосна оперативна примена, како и преоден период за усогласување на организационата единица за внатрешна ревизија со одредбите од овој закон. Одредбите утврдуваат јасни рокови и обврски за постојните друштва за подготовка и навремено и целосно информирање на членовите за нивното право за избор на портфолио. Целта е постепено и контролирано прилагодување на инвестициската политика кон новите законски решенија, при што се обезбедува високо ниво на заштита на средствата на членовите, ограничување на прекумерниот ризик и зачувување на стабилноста на пензискиот систем. Членот 68 го уредува влегувањето во сила на законот.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените решенија се меѓусебно поврзани во однос на улогата на пензиските друштва, Агенцијата на супервизија за капитално финансирано пензиско осигурување и правата на членовите на доброволните пензиски фондови и предизвикуваат позитивни ефекти и унапредена регулаторна рамка, како и јасни правила за распределба на средствата во повеќе фондови, подобра транспарентност и предвидливост на работењето на пензиските друштва, поголема усогласеност со меѓународната практика.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Препорачаното решение во предлог Законот е воспоставување на систем кој овозможува распределба на ризикот според инвестицискиот ризик и возраста на членовите на доброволните пензиски фондови и обезбедува подобра заштита на нивните акумулирани средства. Ова решение е избрано како најефикасно бидејќи ја зголемува стабилноста на капитално финансираното пензиско осигурување; овозможува ефикасна распределба на инвестициониот ризик во согласност со возраста и времетраењето на инвестирањето на средствата на пензиските фондови; ја зајакнува довербата на членовите; придонесува за долгорочна одржливост на фондовите и овозможува усогласеност со меѓународни стандарди и најдобри практики во управувањето на пензиски фондови. Врз основа на анализата на позитивните и негативните влијанија на можните опции, ова решение ја балансира ефикасноста на системот со заштитата на интересите на членовите на пензиските фондови, со што се обезбедува оптимална имплементација на законските цели.

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИТЕ ОД ЗАКОНОТ КОИ СЕ ИМЕНУВААТ

Член 2

Основни начела врз кои се темели законот се следниве:

- 1) обезбедување дополнителни средства во случај на старост – со доброволното капитално финансирано пензиско осигурување се обезбедува пензиски надоместок во стари години, согласно со овој закон;
- 2) членување во доброволен пензиски фонд на доброволна основа – член на доброволен пензиски фонд може да биде лице кое не е опфатено во задолжително пензиско осигурување или лице кое е опфатено во тоа осигурување, по сопствен избор;
- 3) доброволно капитално финансирано пензиско осигурување засновано на дефинирани придонеси – во ова осигурување однапред е дефиниран износот на придонесот кој се уплаќа, додека износот на пензискиот надоместок не е однапред дефиниран и тој зависи од уплатените придонеси и нивното оплодување;
- 4) обезбедување на средства за материјална сигурност на лица со капитализирање на средствата – придонесите кои се уплаќаат на индивидуалните сметки на членовите се акумулираат и оплодуваат преку инвестирање;
- 5) инвестирање на средствата врз основа на сигурност, диверзификација на ризик и одржување адекватна ликвидност – при инвестирање на средствата на пензиските фондови треба да се постигне сигурност и да се одржува адекватна ликвидност на средствата, како и нивно инвестирање во различни инструменти со различен ризик и
- 6) транспарентност – членовите и пензионираниите членови на пензиските фондови добиваат редовни и детални извештаи за своите средства и друштвата за своите активности редовно ја известуваат јавноста и членовите.

Член 4

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „Друштво за управување со доброволни пензиски фондови“ е акционерско друштво кое е основано и овластено да управува единствено со доброволен пензиски фонд, согласно со овој закон;
2. „Друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови“ е акционерско друштво кое е основано и овластено да управува со задолжителен пензиски фонд и со доброволен пензиски фонд, согласно со овој закон;
3. „Друштво за управување со задолжителни пензиски фондови“ е акционерско друштво кое е основано и овластено да управува само со задолжителен пензиски фонд, согласно со Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување;
4. „Друштво“ е друштво за управување со доброволни пензиски фондови и друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови;
5. „Доброволен пензиски фонд“ е отворен инвестиционен фонд основан и управуван од друштво за управување со доброволни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, согласно со овој закон;
6. „Задолжителен пензиски фонд“ е фонд основан и управуван од друштво за управување со задолжителни пензиски фондови или друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, согласно со Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и согласно со овој закон;
7. „Агенција“ е Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување која го регулира и супервизира задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување;
8. „Чувар на имот“ е банка или специјализирана депозитарна институција на која друштво кое управува со доброволни пензиски фондови и друштво кое управува со задолжителни и доброволни пензиски фондови и ја доверило одговорноста за чување на средствата на доброволните пензиски фондови и врши други активности определени со овој закон;

9. „Финансиска институција“ е банка, друштво за осигурување, друштво за управување со пензиски фондови, друштво за управување со средства или слична финансиска институција;

10. „Осигурител“ е работодавач или здружение на граѓани со седиште во Република Македонија кое организира и финансира професионална пензиска шема и уплаќа доброволни придонеси во доброволен пензиски фонд за своите вработени или членови;

11. „Професионална пензиска шема“ е шема договорена меѓу работодавач и неговите вработени лица или здружение на граѓани и неговите членови, вклучена во доброволен пензиски фонд;

12. „Поврзано лице“ во однос на одредено правно лице или физичко лице е:

а) поединечен акционер или група акционери кои поседуваат најмалку 10% од акциите со право на глас или поседуваат помал процент и имаат посредна или непосредна контрола врз одлучувањето во тоа правно лице;

б) кое било друго правно лице во кое првото правно лице, посредно или непосредно, поседува најмалку 10% од акциите со право на глас или поседува помал процент и има посредна или непосредна контрола врз одлучувањето на тоа правно лице;

в) кое било друго правно лице во кое еден акционер, посредно или непосредно, поседува повеќе од 20% од акциите со право на глас и во ист временски период истиот акционер поседува, посредно или непосредно, повеќе од 20% од акциите со право на глас во првото правно лице;

г) физичко лице или правно лице кое има непосредна или посредна контрола, или се контролирани од или се под заедничка контрола на правното лице;

д) член на управен одбор, надзорен одбор или член на друг орган на управување или надзор на правното лице и

ѓ) во врска со лицата наведени во оваа точка, лица кои се во сродство преку брак или посвојување, деца и родители, браќа и сестри, полубраќа и полусестри, баби, дедовци и внуци, на друг начин се крвно поврзани до втор степен, лица кои се во однос родител старател и дете, маќеа или очув и посинок и поќерка и снаа, зет и родители на брачните другари;

13. „Контрола“, во смисла на точката 12 од овој член, е кога едно лице:

а) директно или индиректно поседува мнозински влог во друго правно лице или

б) директно или индиректно поседува мнозинство од правата на глас во друго правно лице или

в) има право да назначува и разрешува мнозинство членови на органите на управување на друго правно лице, директно или индиректно, вклучувајќи и склучен договор со еден или повеќе акционери на другото правно лице за отстапување или здружување на нивните права на глас заради остварување заеднички интереси или

г) има право да се остварува, директно или индиректно, значително влијание врз управувањето и донесувањето на политиките и финансиските и деловните одлуки на друго правно лице;

14. „Член“ е физичко лице кое склучило договор за членство во доброволен пензиски фонд и има доброволна индивидуална сметка или има потврда за членство од друштвото кое управува со пензискиот фонд во кој лицето членува и има професионална сметка;

14-а. „Пензиониран член“ е физичко лице кое остварило право на пензиски надоместок од доброволно капитално финансирано пензиско осигурување преку програмирани повлекувања или повеќекратни исплати и има индивидуална и/или професионална сметка во доброволен пензиски фонд од која ги врши повлекувањата на средствата;

15. „Доброволна индивидуална сметка“ е сметка на име на член во доброволен пензиски фонд на која членот или друго лице уплаќа доброволни придонеси на доброволна основа или на име на пензиониран член од која пензионираниот член ги повлекува средствата;

16. „Професионална сметка“ е сметка во доброволен пензиски фонд на име на вработен на која единствено работодавачот уплаќа доброволен придонес или на име на член на

здружение на граѓани на која единствено здружението уплаќа доброволен придонес или на име на пензиониран член од која пензионираниот член ги повлекува средствата;
17. „Пренос“ е пренесување на средствата од една на друга индивидуална сметка на членот во ист или друг доброволен пензиски фонд;

18. „Трансакциони провизии“ се надоместокот за берза на хартии од вредност, надоместокот за депозитар на хартии од вредност и провизијата за правните лица кои вршат услуги со хартии од вредност непосредно поврзани со тргување со средствата на доброволните пензиски фондови;

19. „Агент“ е лице кое врши работи на маркетинг на пензиски фондови;

19-а. „Овластен актуар“ е физичко лице кое има дозвола за работа како овластен актуар од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување;

20. „Пензиски надоместок“ е надоместок кој се исплаќа од доброволно капитално финансирано пензиско осигурување.

21. „Добра репутација“ има лице кое поседува, компетентност, работливост и други особини кои даваат сигурност дека со начинот на своето работење нема да ја загрози стабилноста и сигурноста на пензиските друштва и пензиските фондови и нема да ги загрози интересите на членовите и на пензионираните членови на пензиските фондови, како и да нема доказ за негова претходна вклученост во деловни активности кои значат непочитување на прописите, деловните практики и процедури;

22. „Независен член на надзорен одбор“ е физичко лице кое:

а) во последните пет години:

- немало материјален интерес или деловен однос со друштвото како деловен партнер или како раководно лице, член на управен одбор или член на надзорен одбор во деловниот партнер на друштвото или

- не било вработено, не е член на управен одбор или член на надзорен одбор на друштвото;

б) не е поврзано лице на друштвото, вработен во поврзано лице на друштвото или застапува поврзано лице на друштвото;

в) не е поврзано физичко лице со член на управен одбор или надзорен одбор на друштвото и

г) не работело и не работи во друштво за ревизија кое во последните три години вршело надворешна ревизија на работењето на друштвото;

23. „Материјал за маркетинг“ е целокупниот материјал за рекламирање, промоција или информација, кој се однесува на доброволниот пензиски фонд или на друштвото кое управува со тој фонд и

24. „Работи на маркетинг“ се сите активности чија цел е рекламирање на друштво за управување со доброволни пензиски фондови, на друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и на доброволен пензиски фонд и информирање и склучување на договори за членство во доброволен пензиски фонд и договори за исплата на средства од доброволен пензиски фонд што вклучува:

а) рекламирање на работењето на друштвото и доброволниот пензиски фонд со кој тоа управува;

б) информирање за карактеристиките на доброволното капитално финансирано пензиско осигурување;

в) информирање за надоместоците и трансакционите провизии;

г) информирање за приносот на доброволниот пензиски фонд;

ѓ) информирање за инвестиционото портфолио на доброволниот пензиски фонд;

з) информирање за доброволните индивидуални сметки и професионалните сметки;

е) зачленување и премин на членови од еден во друг доброволен пензиски фонд;

ж) склучување на договори за програмирани повлекувања, договори за еднократна исплата и договори за повеќекратни исплати и

з) други активности заради рекламирање и обезбедување информации поврзани со работењето на друштвото и на доброволниот пензиски фонд.

25. „Одговорно лице“ за прекршок е:

- член на Управен одбор и/или член на Надзорен одбор на друштво или од него овластено лице;
- директор или раководител на организациона единица одговорен за чување на имот на чуварот на имот или од него овластено лице;
- управител на Центарот за котација или од него овластено лице;
- член на орган на управување и /или орган на надзор на правно лице кое поднесува документи во постапка за лиценцирање или од него овластено лице.

Член 5

(1) Доброволен пензиски фонд е отворен инвестиционен фонд, што се основа и работи согласно со Законот за инвестиционите фондови, доколку со овој закон поинаку не е уредено. Доброволниот пензиски фонд го сочинуваат доброволните придонеси (во натамошниот текст: придонеси) уплатени во име и за сметка на членовите, средствата на членовите, средствата на пензионираните членови и приносите од инвестираните придонеси и средства, намалени за надоместоците што се наплатуваат од доброволниот пензиски фонд.

(2) Сопственици на доброволниот пензиски фонд се неговите членови и пензионирани членови, чии поединечни сопственички права се определени во зависност од износот на средствата на нивните сметки согласно со членот 101 од овој закон.

(3) Средствата на доброволниот пензиски фонд се целосно одвоени од средствата на друштвото кое управува со тој фонд.

Член 10

(1) Доброволниот пензиски фонд има статут кој содржи:

- а) основни начела и посебни ограничувања при инвестирањето, покрај оние пропишани со закон, начинот и органот за донесување и спроведување на инвестиционите одлуки;
- б) начин на пресметување на трансакционите провизии непосредно поврзани со продавање и купување на средствата на доброволниот пензиски фонд и нивно одбивање од пензискиот фонд;
- в) одбивања од средствата на доброволниот пензиски фонд заради плаќање на надоместоци на друштвото;
- г) начин на водење на сметководството на доброволниот пензиски фонд;
- д) начин на информирање на членовите и на пензионираните членови на доброволниот пензиски фонд и дневниот весник во кој се објавува информативниот проспект на пензискиот фонд;
- ѓ) податоци за начинот на пресметка и исплата на пензиски надоместоци преку програмирани повлекувања, еднократни исплати и повеќекратни исплати и
- е) други податоци од значење за доброволниот пензиски фонд.

(2) Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (во натамошниот текст: Агенцијата) дава согласност на статутот на доброволниот пензиски фонд и секоја негова измена.

Член 12

(1) Едно друштво може да основа и да управува само еден доброволен пензиски фонд.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, друштвата можат да управуваат со повеќе од еден доброволен пензиски фонд на начин пропишан од Агенцијата, по претходно мислење од Министерството за труд и социјална политика. Агенцијата го утврдува датумот од кој сите друштва можат да започнат со управување со повеќе од еден доброволен пензиски фонд, бројот на доброволни пензиски фондови со кои може да управува едно друштво, параметрите за инвестиционото портфолио, начинот на пренесување на средства меѓу доброволни пензиски фондови со кои управува исто друштво и други прашања за кои Агенцијата смета дека се од значење, врз основа на условите и степенот на развиеност на доброволното капитално финансирано пензиско осигурување и финансискиот пазар.

Член 33

- (1) Друштвото е должно да води целосна, точна и ажурна евиденција за доброволната индивидуална сметка и/или професионалната сметка на секој член и на пензиониран член на доброволниот пензиски фонд, за уплатени доброволни придонеси, односно исплатени и пренесени средства, бројот на сметководствени единици на сметката и вредноста на сметката, како и други податоци утврдени со закон.
- (2) Друштвото е должно да ги архивира и чува, согласно со закон, сите документи и друга евиденција во врска со пензискиот фонд со кој управува, а особено:
- а) податоците за членовите и пензионираните членови и за претходните членови и пензионираните членови вклучувајќи име, презиме и адреса, единствен матичен број и износот на индивидуалната сметка во моментот на напуштање на пензискиот фонд и
 - б) податоци за сите купени и продадени средства за пензискиот фонд со кој управува, датумот на трансакциите, идентитетот на другата договорна страна и реализирана цена.
- (3) Друштвото е должно да ја чува евиденцијата со сите податоци содржани на доброволните индивидуални сметки и на професионалните сметки, врз основа на информациите со состојба од последниот работен ден на секоја календарска година и на надворешен медиум.
- (4) Сите документи и друга евиденција мораат да се чуваат за период од 50 години.
- (5) По истекот на времето од десет години од создавањето на некој документ или евиденција, истиот може да се чува единствено како електронски запис.
- (6) Друштвото е должно да обезбеди заштита на личните податоци на членовите и на пензионираните членови на пензиските фондови, согласно со Законот за заштита на лични податоци.
- (7) Во случај друштвото да престане да управува со пензискиот фонд, должно е да постапи согласно со одредбите од ставовите (2) и (3) на овој член.
- (8) Агенцијата ја пропишува содржината и начинот за водење, архивирање и чување на евиденцијата од ставовите (1) и (2) на овој член.
- (9) Лицето одговорно за индивидуални сметки е одговорно за правилно и навремено водење, архивирање и чување на евиденцијата за доброволната индивидуална и професионална сметка на секој член и на пензиониран член на доброволниот пензиски фонд, согласно одредбите од овој член.

Член 34

- (1) Друштвото е должно да има посебна организациона единица за внатрешна ревизија раководена од внатрешен ревизор која за својата работа одговара пред надзорниот одбор на друштвото.
- (2) Организационата единица од ставот (1) на овој член врши постојана и целосна контрола на законитоста и ажурноста на работењето на друштвото, особено на управувањето со средствата на задолжителниот и/или доброволниот пензиски фонд преку, но не ограничувајќи се на:
- а) оценка на адекватноста и ефикасноста на системите на внатрешна контрола;
 - б) оценка на поставеноста на информациониот систем;
 - в) оценка на точноста и веродостојноста на финансиските извештаи на друштвото и задолжителниот и/или доброволниот пензиски фонд;
 - г) проверка на точноста, веродостојноста и навременоста во известувањето согласно со закон и подзаконските акти од соодветната област;
 - д) следење на почитувањето на прописите, политиките и процедурите од областа на работење на друштвото, вклучувајќи ги и политиките за управување со ризик и етичкиот кодекс на друштвото;
 - ѓ) оценка на системите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам;
 - е) оценка на услугите што друштвото ги добива од надворешни соработници;
 - ж) процена на општата ефикасност на работењето на друштвото.

- з) оцена на процесот на управување со ризици и
- с) оцена на процесот на исплата на пензиски надоместоци преку програмирани повлекувања, еднократни исплати и повеќекратни исплати.
- (3) Организационата единица од ставот (1) на овој член изготвува годишен план за работа за наредната година во кој задолжително се наведува предметот на ревизија со опис на содржината на планираната ревизија во одделни области и распоред на контролите во текот на годината со планирано времетраење за спроведување на контролите. Надзорниот одбор на друштвото го одобрува годишниот план за работа и го доставува до Агенцијата во рок од 15 дена од денот на неговото одобрување.
- (4) Организационата единица од ставот (1) на овој член изготвува извештај за своето работење за претходната година и го доставува на усвојување на надзорниот одбор на друштвото и истовремено го доставува до Агенцијата најдоцна до 31 март.
- (5) Надзорниот одбор на друштвото усвоениот извештај од ставот (4) на овој член го доставува до собранието на акционери на друштвото и истовремено го доставува до Агенцијата.
- (6) Лице вработено во организационата единица од ставот (1) на овој член врши работи единствено за внатрешната ревизија.

Член 34-а

- (1) Друштвото е должно да назначи лице одговорно за пресметка на програмирани повлекувања односно овластен актуар кој за својата работа одговара пред управениот одбор на друштвото.
- (2) Доколку овластениот актуар престане да врши актуарски работи во друштвото, друштвото е должно за тоа да ја извести Агенцијата во рок од пет дена од престанокот.
- (3) Друштвото е должно во рок од 30 дена од денот на престанокот на вршење на работите на овластениот актуар да назначи нов овластен актуар.
- (4) Друштвото не смее да назначи овластен актуар кој е поврзано лице со друштвото согласно овој закон.
- (5) Овластениот актуар е должен да даде насоки за пресметки на програмираните повлекувања и да провери дали направените пресметки и користените таблици на смртност и каматни стапки се пресметани во согласност со закон и подзаконските акти пропишани од Агенцијата.
- (6) Овластениот актуар е должен да врши проверка на ликвидноста на задолжителниот и/или доброволниот пензиски фонд.
- (7) Секое тримесечје овластениот актуар изготвува потврда со мислење за преземените дејствија од ставовите (5) и (6) на овој член на начин, содржина и форма пропишани од Агенцијата.
- (8) Овластениот актуар потврдата со мислење од ставот (7) на овој член ја поднесува до управниот одбор на друштвото.
- (9) Овластениот актуар изготвува извештај за своето работење за претходната година и го доставува на усвојување до надзорниот одбор на друштвото.
- (10) Доколку овластениот актуар при вршење на својата работа утврди дека програмираните повлекувања не се пресметани согласно со закон и подзаконски акти пропишани од Агенцијата, истиот е должен веднаш да го извести управниот одбор на друштвото. Доколку управниот одбор не го земе предвид известувањето на овластениот актуар, тој е должен веднаш да ја извести Агенцијата.

Член 39

- (1) Кон барањата од членот 38 став (1) на овој закон се доставува следнава документација:
- а) нацрт на статут на идното друштво за управување со доброволни пензиски фондови;
- б) нацрт на статут на доброволниот пензиски фонд со кој ќе управува;
- в) нацрт на договор со чувар на имот;

- г) потпишана изјава од овластени потписници на сите лица кои би биле основачи, доколку добијат дозвола дека ќе основаат друштво за управување со доброволни пензиски фондови и доброволен пензиски фонд согласно со овој закон;
- д) список на основачите и податоци за поврзаноста на правните лица и објаснувања за карактерот на таквата поврзаност;
- ѓ) за сите лица кои би биле основачи, заверени копии од статутите или други основачки акти на друштвата и извадок од надлежен орган во кој се регистрирани, имиња и адреси на членови на управните одбори и заверени копии од последните три финансиски извештаи ревидирани од надворешен овластен ревизор, како и секој дополнителен доказ потребен за да се покаже дека се исполнети условите од членот 25 на овој закон;
- е) документи со кои се потврдува дека на датумот на пријавување за дозвола, основачите кои ќе поседуваат 51% од основачкиот капитал на друштвото за управување со доброволни пензиски фондови имаат големо искуство во управување со средства;
- ж) доказ за потеклото на финансиските средства што ќе бидат уплатени на име основна главнина на друштвото за управување со доброволни пензиски фондови;
- з) список на кандидати за членови на управниот одбор и на надзорниот одбор на друштвото за управување со доброволни пензиски фондови заедно со изјави со кои тие се согласни да ги извршуваат овие функции доколку добијат дозвола за основање, и да ги задоволат сите услови пропишани со овој закон вклучувајќи повлекување од која било функција што претставува конфликт на интереси и е забранета со овој закон, како и опис на нивните стручни квалификации и на претходното професионално искуство со препораки;
- с) податоци за лица кои се предлага да бидат одговорни за инвестиционите одлуки, пресметка на програмирани повлекувања, управување со ризици, внатрешна ревизија, индивидуални сметки, маркетинг и контрола на агенти;
- и) укината со Одлука на Уставен суд на Република Македонија бр. 117/2008, објавена во “Службен весник на Република Македонија“ бр.162 /2008;
- ј) програма за имплементирање на основањето на друштво за управување со доброволни пензиски фондови и доброволниот пензиски фонд, како и организациона програма за структурата на друштвото;
- к) информативен проспект за доброволниот пензиски фонд, програма за инвестициона стратегија на доброволниот пензиски фонд и програма за спречување на перење пари и финансирање на тероризам;
- л) потпишана изјава од овластени потписници на сите лица кои би биле основачи дека по добивање на одобрение за управување со доброволен пензиски фонд друштвото за управување со доброволни пензиски фондови ќе се вклучи во Центарот за електронски систем за котација (во натамошниот текст: Центарот) согласно со Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување и
- љ) други документи кои ги пропишува Агенцијата.
- (2) По приемот на барањата од членот 38 став (1) на овој закон, Агенцијата може да побара доставување на дополнителни документи и податоци.
- (3) Агенцијата може дополнително да испита одделни факти во врска со барањата и документацијата и за таа цел може:
- а) да побара информација од Управата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам за вклученост на основачите во случаи на перење пари или финансирање на тероризам;
- б) да се обрати до други надлежни регулаторни и супервизорски органи и институции во Република Македонија и во странство и
- в) да прибира документи и податоци од други извори.

Член 45

- (1) Агенцијата може да повлече или укине одобрение за управување со доброволен пензиски фонд од истите причини од кои одбива барање поради не доставување на документите од членот 39 од овој закон или не исполнување на условите од членовите

40 и 43 став (5) од овој закон, злоупотреба на лични податоци на членови или пензионирани членови на барање од друштво за управување со доброволни пензиски фондови, грубо кршење на одредбите од овој закон и од Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам, како и во други случаи утврдени со овој закон.

(2) Пред да го повлече или укине одобрението за управување со доброволен пензиски фонд, Агенцијата на друштвото за управување со доброволни пензиски фондови му дава можност да ги отстрани незаконитостите во работењето во рок определен од Агенцијата, освен доколку смета дека таквата можност би била спротивна на интересите на членовите и на пензионираниите членови на доброволниот пензиски фонд или на јавниот интерес.

(3) Агенцијата веднаш го известува друштвото за управување со доброволни пензиски фондови за одлуката за повлекување или укинување на одобрението за управување со доброволен пензиски фонд.

(4) Против одлуката на Агенцијата од ставот (1) на овој член друштвото за управување со доброволни пензиски фондови може да поднесе тужба за поведување на управен спор до надлежен суд. Тужбата не го одложува извршувањето на одлуката.

(5) Агенцијата поблиску го уредува начинот на повлекување или укинување на одобрение за управување со доброволен пензиски фонд од ставот (1) на овој член.

(6) По укинување на одобрението за управување со доброволен пензиски фонд, на друштвото кое управувало со тој пензиски фонд соодветно се применуваат одредбите за ликвидација на друштва од Законот за трговските друштва или одредбите од Законот за стечај.

Член 55

(1) Кон барањата од членот 54 став (1) на овој закон се доставува следнава документација:

а) нацрт на статут на друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови;

б) нацрт на статuti на пензиските фондови со кои ќе управува;

в) нацрт на договор со чувар на имот;

г) потпишана изјава од овластени потписници на сите лица кои би биле основачи, доколку добијат дозвола дека ќе основаат друштво и пензиски фондови, согласно со овој закон;

д) список на основачите и податоци за поврзаноста на правните лица и објаснувања за карактерот на таквата поврзаност;

ѓ) за сите лица кои би биле основачи, заверени копии од статутите или други основачки акти и извадок од надлежен орган во кој се регистрирани, имиња и адреси на членови на управните одбори и заверени копии од последните три финансиски извештаи ревидирани од надворешен овластен ревизор, како и секој дополнителен доказ потребен за да се покаже дека се исполнети условите од членот 26 на овој закон;

е) документи со кои се потврдува дека на датумот на поднесување на барањата, основачите кои ќе држат 51% од основната главнина на друштвото имаат големо искуство во управување со средства;

ж) доказ за потеклото на финансиските средства што ќе бидат уплатени на име основна главнина на друштвото;

з) список на кандидати за членови на управниот одбор и на надзорниот одбор на друштвото заедно со изјави со кои тие се согласни да ги извршуваат овие функции доколку добијат дозвола за основање, и да ги задоволат сите услови пропишани со овој закон вклучувајќи повлекување од која било функција што претставува конфликт на интереси и е забранета со овој закон, како и опис на нивните стручни квалификации и на претходното професионално искуство со препораки;

- s) податоци за лица кои се предлага да бидат одговорни за инвестиционите одлуки, пресметка на програмирани повлекувања, управување со ризици, внатрешна ревизија, индивидуални сметки, маркетинг и контрола на агенти;
 - и) укината со Одлука на Уставен суд на Република Македонија бр. 117/2008, објавена во “Службен весник на Република Македонија“ бр.162/2008;
 - ј) програма за имплементирање на основањето на друштво и пензиски фондови, како и организационен план за структурата на друштвото;
 - к) информативни проспекти за пензиските фондови, програми за инвестициона стратегија на пензиските фондови и програма за спречување на перење пари и финансирање на тероризам;
 - л) потпишана изјава од овластени потписници на сите лица кои би биле основачи дека по добивање на одобрение за управување со доброволен пензиски фонд и одобрение за управување со задолжителен пензиски фонд друштвото за управување задолжителни и доброволни пензиски фондови ќе се вклучи во Центарот согласно со Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување и
 - љ) други потребни документи кои ги пропишува Агенцијата.
- (2) По приемот на барањата од членот 54 став (1) на овој закон, Агенцијата може да побара доставување на дополнителни документи и податоци.
- (3) Агенцијата може дополнително да испита одделни факти во врска со барањата и документација и за таа цел може:
- а) да побара информација од Управата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам за вклученост на основачите во случаи на перење пари или финансирање на тероризам;
 - б) да се обрати до други надлежни регулаторни и супервизорски органи и институции во Република Македонија и во странство и
 - в) да прибира документи и податоци од други извори.

Член 61

- (1) Друштво за управување со задолжителни пензиски фондови основано со Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување може да управува и со доброволен пензиски фонд по добиена дозвола за вршење на дејност - управување со доброволни пензиски фондови од Агенцијата, а по извршената промена во Централниот регистар на Република Македонија, од Агенцијата, добива одобрение за управување со доброволен пензиски фонд.
- (2) Заради добивање на дозволата од ставот (1) на овој член и условно одобрение за управување со доброволен пензиски фонд, како и заради запишување на доброволниот пензиски фонд во регистарот на задолжителни и доброволни пензиски фондови, друштво за управување со задолжителни пензиски фондови, доставува до Агенцијата:
- а) барања со документација наведени во членовите 38 и 39 став (1) точки а), б), в), ж), с), ј), к), л) и љ) на овој закон;
 - б) потпишана изјава од овластени потписници на друштвото дека доколку добие дозвола ќе изврши промена во Централниот регистар на Република Македонија и ќе основа доброволен пензиски фонд согласно со овој закон и
 - в) деловен план кој ги содржи деталите за сите надоместоци и провизии што ќе се наплатуваат согласно со овој закон.
- (3) Барањата од ставот (2) на овој член се поднесуваат потпишани од овластени потписници на друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови, во форма пропишана од Агенцијата.
- (4) По приемот на барањата од ставот (2) на овој член, Агенцијата може да побара доставување на дополнителни документи и податоци.
- (5) Агенцијата може дополнително да испита одделни факти во врска со барањата и документација и за таа цел може:
- а) да побара информација од Управата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам за вклученост на друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови и основачите во случаи на перење пари или

финансирање тероризам; б) да се обрати до други надлежни регулаторни и супервизорски органи и институции во Република Македонија и во странство и в) да прибира документи и податоци од други извори.

Член 67

(1) Друштво за управување со доброволни пензиски фондови основано со овој закон може да управува и со задолжителен пензиски фонд по добиена дозвола за вршење на дејност - управување со задолжителни пензиски фондови од Агенцијата, а по извршената промена во Централниот регистар на Република Македонија, од Агенцијата добива одобрение за управување со задолжителен пензиски фонд.

(2) Заради добивање на дозволата од ставот (1) на овој член и условно одобрение за управување со задолжителен пензиски фонд, како и заради запишување на задолжителниот пензиски фонд во регистарот на задолжителни и доброволни пензиски фондови, друштво за управување со доброволни пензиски фондови, доставува до Агенцијата: а) барања со документација наведени во членовите 54 и 55 став (1) точки а), б), в), ж), с), ј), к, л) и љ) на овој закон; б) документи со кои се потврдува дека на датумот на поднесување на барањата основачите на друштво за управување со доброволни пензиски фондови, кои ќе поседуваат 51% од основачкиот капитал на друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, имаат големо искуство во управувањето со средства; в) потпишана изјава од овластени потписници на друштвото дека доколку добие дозвола за вршење на дејност - управување со задолжителни пензиски фондови ќе изврши промена во Централниот регистар на Република Македонија и ќе основа задолжителен пензиски фонд согласно со овој закон и г) деловен план кој ги содржи деталите за сите надоместоци и провизии што ќе се наплатуваат согласно со овој закон.

(3) Барањата од ставот (2) на овој член се поднесуваат потпишани од овластени потписници на друштвото за управување со доброволни пензиски фондови, во форма пропишана од Агенцијата.

(4) По приемот на барањата од ставот (2) на овој член, Агенцијата може да побара доставување на дополнителни документи и податоци.

(5) Агенцијата може дополнително да испита одделни факти во врска со барањата и документацијата и за таа цел може: а) да побара информација од Управата за спречување на перење пари и финансирање тероризам за вклученост на друштвото за управување со доброволни пензиски фондови и основачите во случаи на перење пари или финансирање тероризам; б) да се обрати до други надлежни регулаторни и супервизорски органи и институции во Република Македонија и во странство и в) да прибира документи и податоци од други извори.

Член 76

(1) Агенцијата може да повлече или укине одобрение за управување со задолжителен и/или доброволен пензиски фонд од истите причини од кои одбива барање поради не доставување на документите од членовите 55, 61 ставови (2), (4) и (5) и 67 ставови (2), (4) и (5) од овој закон или не исполнување на условите од членовите 56, 59 став (5), 62, 65 став (5), 68 и 71 став (5) од овој закон, злоупотреба на лични податоци на членови или пензионирани членови на барање од друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, грубо кршење на одредбите од овој закон и од Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам, како и во други случаи утврдени со овој закон.

(2) Пред да го повлече или укине одобрението за управување со задолжителен и/или доброволен пензиски фонд, Агенцијата на друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови му дава можност да ги отстрани незаконитостите во работењето во рок определен од Агенцијата, освен доколку смета дека таквата можност би била спротивна на интересите на членовите и на пензионираниите членови на задолжителниот и/или доброволниот пензиски фонд или на јавниот интерес.

(3) Агенцијата веднаш го известува друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови за одлуката за повлекување или укинување на одобрението за управување со задолжителен и/или доброволен пензиски фонд.

(4) Против одлуката на Агенцијата од ставот (1) на овој член друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови може да поднесе тужба за поведување на управен спор до надлежен суд. Тужбата не го одложува извршувањето на одлуката.

(5) Агенцијата поблиску го уредува начинот на повлекување или укинување на одобрение за управување со задолжителен и/или доброволен пензискиот фонд од ставот (1) на овој член.

(6) По укинување на одобренијата за управување со задолжителен и со доброволен пензиски фонд на друштвото кое управувало со тие пензиски фондови, соодветно се применуваат одредбите за ликвидација на друштва од Законот за трговските друштва или одредбите од Законот за стечај.

Член 79

(1) Со спојување на друштвата од членот 78 на овој закон се основа ново друштво.

(2) Новото друштво се основа врз основа на дозвола издадена од Агенцијата, а по основањето, од Агенцијата добива одобрение за управување со задолжителен пензиски фонд и одобрение за управување со доброволен пензиски фонд.

(3) Заради добивање на дозвола за основање на новото друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, постојните друштва доставуваат до Агенцијата барање со документацијата наведена во ставот (5) од овој член и деловен план кој ги содржи деталите за сите надоместоци и провизии што ќе се наплатуваат согласно со овој закон. Барањата за одобренија за управување со задолжителен и доброволен пензиски фонд и барањата за запишување на задолжителниот и доброволниот пензиски фонд во регистарот на задолжителни и доброволни пензиски фондови се доставуваат заедно со барањето за дозвола за основање на друштво.

(4) Барањата од ставот (3) на овој член се поднесуваат потпишани од овластени потписници на постојните друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови кои би биле основачи на новото друштво, во форма пропишана од Агенцијата.

(5) Кон барањата од ставот (3) на овој член, друштвата за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови треба да ги достават следниве документи:

а) одлука за спојување донесена од надлежен орган на секое од друштвата;

б) договор за спојување на друштвата;

в) организационен и финансиски план за имплементација на новото друштво;

г) назив на новото друштво и на новите пензиски фондови;

д) информации за тоа дали акционерите се поврзани лица;

ѓ) укината со Одлука на Уставен суд на Република Македонија бр. 117/2008, објавена во “Службен весник на Република Македонија” бр.162/2009;

е) ревидирани информативни проспекти за новите пензиски фондови;

ж) нацрт на статут на новите пензиски фондови во кој се наведуваат планираните надоместоци;

з) нацрт на договор со чуварот на имот за новите пензиски фондови и детали за раскинувањето на постојните договори;

с) имиња на предложените членови на управниот и надзорниот одбор и доколку овие лица не се дел од друштвата кои се спојуваат и информации од членот 55 став (1) точка з) на овој закон;

и) податоци за лица кои се предлага да бидат одговорни за инвестиционите одлуки, пресметка на програмирани повлекувања, управување со ризици, внатрешна ревизија, индивидуални сметки, маркетинг и контрола на агенти;

ј) програма за инвестиционата стратегија на новите пензиски фондови;

к) потпишана изјава од овластени потписници на друштвата кои се спојуваат дека по добивање на одобрение за управување со задолжителен пензиски фонд и одобрение

за управување со доброволен пензиски фонд новото друштво ќе се вклучи во Центарот согласно со Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување и

л) други документи кои ги пропишува Агенцијата.

(6) Агенцијата издава дозвола за основање на ново друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и одобрение за управување со задолжителен пензиски фонд и одобрение за управување со доброволен пензиски фонд врз основа на документите од ставот (5) на овој член и по исполнување на условите од овој закон.

(7) По полноважноста на одобренијата за управување со задолжителен и со доброволен пензиски фондови Агенцијата ги запишува задолжителниот и доброволниот пензиски фонд во регистарот на задолжителни и доброволни пензиски фондови и им определува идентификациски број.

(8) Запишувањето на задолжителниот и доброволниот пензиски фонд во регистарот на задолжителни и доброволни пензиски фондови има правно дејство спрема трети лица наредниот ден од денот на запишувањето во регистарот на задолжителни и доброволни пензиски фондови.

(9) Новото друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови е правен наследник на двете друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови кои го основале.

(10) Агенцијата поблиску го уредува начинот на спојување на друштвата од членот 78 на овој закон и спојувањето на пензиските фондови од членот 81 став (1) на овој закон.

Член 81

(1) Доброволните пензиски фондови се спојуваат во исто време со друштвата кои управувале со тие пензиски фондови и се основа еден доброволен пензиски фонд .

(2) Задолжителните пензиски фондови се спојуваат во исто време со друштвата кои управувале со тие пензиски фондови и се основа еден задолжителен пензиски фонд.

(3) По спојувањето на пензиските фондови од ставовите (1) и (2) на овој член, новите пензиски фондови ги преземаат правата и обврските од пензиските фондови кои се споиле.

Член 83

(1) Друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови може да се присоедини само кон друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови.

(2) Во случај на присоединување на едно кон друго друштво од ставот (1) на овој член, доброволниот пензиски фонд со кој управува друштвото кое се присоединува се присоединува кон доброволниот пензиски фонд со кој управува друштвото кон кое се врши присоединувањето. Задолжителниот пензиски фонд со кој управува друштвото кое се присоединува, се присоединува кон задолжителниот пензиски фонд со кој управува друштвото кон кое се врши присоединувањето

(3) Пред присоединување на пензиските фондови од ставот (2) на овој член, друштвото кон кое се врши присоединувањето писмено ги известува сите членови, пензионирани членови и осигурители.

(4) Со присоединување на еден кон друг доброволен пензиски фонд членовите и пензионираните членови, доброволните индивидуални сметки и професионалните сметки од пензискиот фонд кој се присоединува се префрлаат во пензискиот фонд кон кој се присоединува. Со присоединување на еден кон друг задолжителен пензиски фонд членовите и пензионираните членови, индивидуалните сметки од пензискиот фонд кој се присоединува се префрлаат во пензискиот фонд кон кој се присоединува.

(5) Агенцијата го пропишува начинот на присоединување на друштвата и пензиските фондови од овој член.

Член 84

- (1) Работодавач или здружение на граѓани може да организира и финансира професионална пензиска шема само за своите вработени или членови.
- (2) Повеќе работодавачи или повеќе здруженија на граѓани можат заедно да организираат и финансираат професионални пензиски шеми.
- (3) Осигурителот потпишува договор со друштвото кое го избрал да управува со доброволниот пензиски фонд во кој ќе биде вклучена професионалната пензиска шема.
- (4) Осигурителот донесува правила за професионалната пензиска шема. Правилата за професионалната пензиска шема задолжително содржат:
 - а) име на професионалната пензиска шема;
 - б) назив на доброволниот пензиски фонд во кој е вклучена професионалната пензиска шема и назив на друштвото кое управува со тој пензиски фонд;
 - в) придонес кој осигурителот ќе го уплаќа за професионалната пензиска шема во име на вработените или членовите пресметан како процент од плата или како фиксен износ;
 - г) услови за стекнување право за учество во професионалната пензиска шема, согласно со овој закон;
 - д) детални податоци за надоместоците од членот 117 став (1) на овој закон и
 - ѓ) информации за правата на премин и правата на пензиски надоместок.

Член 85

- (1) Осигурител плаќа придонеси за секој учесник во професионалната пензиска шема која тој ја организира и финансира.
- (2) Осигурител може да ја укине професионалната пензиска шема, да ги измени правилата на професионална пензиска шема или да го смени доброволниот пензиски фонд каде што е вклучена професионалната пензиска шема.
- (3) Доколку осигурителот презема некоја од активностите од ставот (2) на овој член е должен претходно во рок од 30 дена писмено да ги извести сите учесници во професионалната пензиска шема.

Член 86

- (1) Осигурител може да определи кои вработени или членови можат да учествуваат во професионалната пензиска шема и да ја определи стапката на придонес која ќе ја уплаќа за секој од нив.
- (2) Здружение на граѓани кое организирано професионална пензиска шема може да определи дека негов член може да учествува во професионалната пензиска шема само доколку членот финансиски учествува во покривање на трошоците на здружението поврзани со професионалната пензиска шема.
- (3) Учесството во професионална пензиска шема престанува со:
 - а) престанок на работниот однос или членство во здружение на граѓани и пренос на средствата од постојната професионална сметка на друга професионална сметка или доброволна индивидуална сметка, согласно со овој закон;
 - б) укинување на професионална пензиска шема и пренос на средствата од постојната професионална сметка на друга професионална сметка или доброволна индивидуална сметка согласно со овој закон.

Член 87

Еден осигурител може да организира само една професионална пензиска шема.

Член 91

- (1) Секој учесник во професионална пензиска шема потпишува изјава за согласност за учество во професионална пензиска шема и ја доставува до осигурителот.
- (2) По потпишување на договорот од членот 84 став (4) на овој закон осигурителот доставува до друштвото листа на учесници во неговата професионална пензиска шема. Осигурителот редовно го известува друштвото за секоја промена на листата.

(3) Лицата кои стануваат членови на доброволен пензиски фонд врз основа на професионалната пензиска шема добиваат потврди за членство од друштвото во рок од 30 дена од зачленувањето и не склучуваат договор со друштвото кое управува со доброволниот пензиски фонд.

(4) Агенцијата ја пропишува стандардизираната форма на изјавата за согласност за учество во професионална пензиска шема и на потврдата за членство од ставовите (1) и (3) на овој член.

(5) Член во доброволен пензиски фонд врз основа на професионална пензиска шема ги има истите права како и член врз основа на договор за членство склучен со друштво, освен правото да уплаќа придонес.

(6) Друштво не може да ограничи или одбие право на член на пензиски фонд врз основа на професионална пензиска шема ако тој член нема договор за членство со друштвото.

Член 92

(1) Средствата на учесник во професионална пензиска шема, на кој му престанал работниот однос или членството кај еден осигурител се пренесуваат од постојната професионална сметка на идната професионална сметка од професионалната пензиска шема организирана од другиот осигурител.

(2) Доколку по истек на 90 дена од престанокот на работниот однос или членството во здружение на граѓани, лицето не стане учесник на професионална пензиска шема кај друг осигурител, средствата од неговата постојна професионалната сметка се пренесуваат на неговата доброволна индивидуална сметка.

(3) Доколку средствата од професионалната сметка не се пренесат на неговата доброволна индивидуална сметка по истекот на рокот од став (2) на овој член, друштвото кое ја води постојната професионална сметка ќе побара информација од Агенцијата дали членот има доброволна индивидуална сметка и доколку 42hoqër пренесува средствата од постојната професионална сметка на доброволната индивидуална сметка.

(4) Доколку друштвото добие информација од Агенцијата дека членот нема доброволна индивидуална сметка тоа му отвара доброволна индивидуална сметка во доброволниот пензиски фонд со кој управува и ги пренесува средствата од постојната професионална сметка на доброволната индивидуална сметка. Истовремено друштвото на членот му доставува потврда за членство.

(5) Доколку осигурителот ја укине професионалната пензиска шема, средствата на учесникот на професионалната пензиска шема се пренесуваат согласно одредбите од став (1), (2), (3) и (4) на овој член.

(6) Агенцијата го пропишува времето и начинот за пренос на средствата согласно од став (1), (2), (3), (4) и (5) на овој член.

Член 93

(1) Доколку два осигурители се спојат или присоединат, единствениот осигурител кој ќе произлезе од тој процес, во рок од 180 дена од датумот на спојување или присоединување треба да организира единствена професионална пензиска шема за своите вработени или членови.

(2) Агенцијата го пропишува начинот на спојување или присоединување на професионалните пензиски шеми.

Член 94

(1) Член на доброволен пензиски фонд може да биде секое лице кое навршило најмалку 15 години и е сопственик на доброволна индивидуална сметка или секое лице кое е учесник во професионална пензиска шема и е сопственик на професионална сметка.

(2) Лицето од ставот (1) на овој член стекнува членство во доброволен пензиски фонд со потпишување договор за членство со друштвото кое управува со тој доброволен

пензиски фонд и со отворање доброволна индивидуална сметка или со отворање професионална сметка.

(3) Друштво не може да одбие зачленување на лице во доброволниот пензиски фонд со кој управува доколку има најмалку 15 години возраст и најмногу 70 години возраст, освен на лицата од членот 95 став (6) на овој закон.

(4) Агенцијата ја пропишува стандардизираната форма на договорот за членство од ставот (2) на овој член. Договорот за членство може да се менува со анекс само доколку настане вклучување, промена или исклучување на физичкото лице – уплаќач од договорот.

(5) Агенцијата поблиску го уредува начинот на членството во доброволен пензиски фонд согласно со овој член.

Член 95

(1) За лицата кои потпишале договор за членство друштвото отвора доброволна индивидуална сметка, а за лицата кои се во професионална пензиска шема друштвото отвора професионална сметка, веднаш по првата уплата на придонес.

(2) Едно лице може да има само една доброволна индивидуална сметка и една професионална сметка. Доколку едно лице е вработено и/или е член кај повеќе осигурители може да има само една професионална сметка по сопствен избор.

(3) Едно лице може да има доброволна индивидуална сметка и професионална сметка во ист или различен доброволен пензиски фонд.

(4) Само осигурител може да уплаќа придонеси на професионална сметка, а не може да уплаќа придонес на доброволна индивидуална сметка...

(5) Друго физичко лице може да уплаќа придонес на доброволна индивидуална сметка на член во пензиски фонд, врз основа на потпишан договор за членство од страна на членот, физичкото лице и друштвото.

(6) Уплати во доброволен пензиски фонд, за себе или за друго физичко лице, не може да врши лице кое остварило право на пензија согласно со Законот за пензиското и инвалидското осигурување кое повлекува средства согласно со Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување или кое остварува пензиски надоместок согласно со овој закон. Доколку член со доброволна индивидуална сметка оствари пензиски надоместок согласно со овој закон, осигурител може да уплаќа придонеси на неговата професионална сметка.

(7) Уплати во доброволен пензиски фонд не може да се прават во име и за сметка на лице кое навршило 70 години возраст.

Член 96

(1) Член на доброволен пензиски фонд може да премине и да се зачлени во друг доброволен пензиски фонд.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, член на доброволен пензиски фонд како учесник во професионална пензиска шема не може да премине во друг доброволен пензиски фонд во периодот додека е вработен или е член на осигурител.

(3) Член кој има доброволна индивидуална сметка во доброволен пензиски фонд (постоен доброволен пензиски фонд) може да стане член на доброволен пензиски фонд управуван од друго друштво (иден доброволен пензиски фонд), со потпишување договор за членство со друштвото кое управува со идниот доброволен пензиски фонд, потпишување формулар за согласност за премин и плаќање надоместок согласно со членот 117 став (1) точка в) од овој закон.

(4) Агенцијата го пропишува начинот на премин од еден во друг доброволен пензиски фонд и формуларот за согласност за премин.

Член 97

(1) Во случај на преминување на членот од еден во друг пензиски фонд согласно со членот 96 од овој закон, средствата на тој член се пренесуваат од постојниот во идниот пензиски фонд на првиот нареден датум на пренос.

(2) Агенцијата поблиску ги уредува начинот и датумите на пренос на средствата меѓу пензиските фондови со кои управуваат различни друштва и видот на податоците што се доставуваат.

Член 98

(1) Друштвата се должни да превземаат мерки и активности согласно со Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам.

(2) Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување врши супервизија на системите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам на друштвата.

Член 99

Доколку член на доброволен пензиски фонд кој има доброволна индивидуална сметка престане да уплаќа придонеси во доброволниот пензиски фонд пред пензионирање, тој останува да биде член на пензискиот фонд сè до смртта, до премин во друг фонд или до остварување право на пензиски надоместок и ги има истите права како другите членови на тој фонд согласно со овој закон.

Член 106

(1) Никој не смее на друго лице да нуди какви било подароци со цел да го наведе да се зачлени, да склучи договор за програмирани повлекувања, договор за еднократна исплата, или договор за повеќекратни исплати во некој доброволен пензиски фонд или да остане член или пензиониран член во некој доброволен пензиски фонд, како и да учествува во професионална пензиска шема или да остане во професионална пензиска шема.

(2) Никој не смее на друго лице да нуди какви било подароци со цел да го наведе да присуствува или да остане на места каде што се врши маркетинг на доброволен пензиски фонд.

(3) Никој не смее да нуди какви било подароци на осигурител или на со него поврзани лица, со цел да го поттикне или награди да стане или остане организатор на професионална пензиска шема во некој доброволен фонд или да им наложи на неговите вработени или членови да учествуваат во некоја професионална пензиска шема.

(4) Никој не смее да нуди какви било подароци на синдикат или друга организација, колективно тело или на лица поврзани со таа организација или тело, со цел да го поттикне или награди доколку ги наведе или им наложи на своите членови да се зачленат во некој доброволен пензиски фонд.

(5) Подарок во смисла на овој член значи, но не се ограничува на парични награди, плаќање на паричен надомест за предвремено прекинување на членство или раскинување на договор за програмирани повлекувања или повеќекратни исплати од друг доброволен пензиски фонд, подарување на подвижни и недвижни ствари, уметнички дела, организирање изложби или претстави, или други сторувања кои вообичаено треба да се платат, освен оние плаќања кои непосредно произлегуваат од првата на членовите и пензионираните членови на доброволен пензиски фонд.

Член 107

(1) Лицата од ставот (3) на овој член не смеат да даваат погрешни и неточни информации за доброволниот пензиски фонд, професионалната пензиска шема или за друштвото кое управува со тој фонд или информации кои можат да ги доведат во

заблуда членовите и пензионираните членови на доброволниот пензиски фонд, лицата кои имаат право да станат членови и пензионирани членови на доброволен пензиски фонд, лицата кои во иднина би имале право да станат членови и пензионирани членови на доброволен пензиски фонд, осигурители и потенцијални осигурители, ниту со усни изјави, пишан материјал, преку оглас и каков било друг рекламен материјал.

(2) Лицата од ставот (3) на овој член не смеат да даваат никакви изјави или предвидувања за идните инвестициони резултати на доброволниот пензиски фонд, на членовите и пензионираните членови на тој доброволен пензиски фонд и на лицата кои би можеле да се зачленат или станат пензионирани членови во тој доброволен пензиски фонд во иднина, осигурители и потенцијални осигурители, освен изјави во форма и на начин пропишани од Агенцијата.

(3) Лицата од ставовите (1) и (2) на овој член се:

- а) друштвата;
- б) поврзани лица на друштвата и
- в) агенти или вработени во друштвата и во поврзаните лица.

(4) Друштвото кое управува со доброволен пензиски фонд е должно да го достави до Агенцијата, во фотокопија или на соодветен надворешен медиум, објавениот материјал за маркетинг во рок од три дена по неговото објавување. Агенцијата донесува упатства за содржината на рекламите и за другиот материјал за маркетинг на доброволните пензиски фондови и на друштвата кои управуваат со нив.

(5) Доколку Агенцијата смета дека некоја реклама или друг пишан материјал може да предизвика заблуда, може со решение да го забрани понатамошното објавување или дистрибуција и да нареди објавување на измена на тој материјал во рок кој самата ќе го определи.

(6) Агенцијата донесува упатства за содржината на рекламите и за другиот промотивен материјал на доброволните пензиски фондови и на друштвата кои управуваат со нив.

Член 107-а

(1) Лицето одговорно за маркетинг е одговорно за рекламирање на работењето на друштвото што управува со доброволниот пензиски фонд и доброволниот пензиски фонд со кој тоа управува и информирање поврзано со доброволното капитално финансирано пензиско осигурување, согласно закон.

(2) Лицето одговорно за контрола на агенти е должно да врши контрола над активностите на агентите поврзани со зачленување и премин на членови од еден во друг доброволен пензиски фонд и склучување на договори за исплата на пензиски надоместоци.

Член 113

(1) Секое друштво е должно да има информативниот проспект за доброволниот пензиски фонд со кој управува. Информативниот проспект содржи целосни, точни и објективни податоци за доброволниот пензиски фонд и друштвото кое управува со тој фонд, кои се потребни за потенцијалниот член да донесе одлука за зачленување во доброволниот пензиски фонд и потенцијалниот пензиониран член да склучи договор за програмирани повлекувања или договор за повеќекратни исплати и тоа:

- а) назив и седиште на друштвото и фондот со кој управува;
- б) имињата на членовите на управниот одбор и на надзорниот одбор на друштвото;
- в) имињата и адресите на акционерите и нивното учество во основната главнина на друштвото;
- г) назив и седиште на чуварот на имот и податоци за евентуални промени на чуварот на имот направени претходната година и причините за таквите промени;
- д) податоци за ревизорот на доброволниот пензиски фонд и друштвото;
- ѓ) основните принципи на инвестирањето за периодот од ставот (1) на овој член и самоограничувањата при инвестирањето освен ограничувањата утврдени во овој закон;
- е) одговорност при носење на инвестициони одлуки;

ж) надоместоци, провизии и сите други трошоци што се наплатуваат од членовите и од пензионираните членови на доброволниот пензиски фонд;

з) начин на зачленување, склучување на договор за програмирани повлекувања, склучување на договор за еднократна исплата, склучување на договор за повеќекратни исплати и склучување на договор за премин;

с) начин на известување на членовите и на пензионираните членови;

и) право на пензиски надоместок;

ј) портфолиото на доброволниот пензиски фонд;

к) бројот на членовите и пензионираните членови на доброволниот пензиски фонд;

л) нето вредноста на средствата на доброволниот пензиски фонд и

љ) други податоци за работењето на друштвото што може да ги пропише Агенцијата заради обезбедување на транспарентност.

(2) Информативниот проспект од ставот (1) на овој член друштвото е должно да го објави најдоцна до 31 март секоја тековна година со состојба на 31 декември претходната година на веб страницата на друштвото и во еден од најтиражните дневни весници што се дистрибуира на целата територија на Република Македонија.

(3) По исклучок од ставот (1) на овој член во рок од 15 дена од уписот на доброволниот пензиски фонд во регистарот на задолжителни и доброволни пензиски фондови, друштвото е должно да го објави информативниот проспект со податоци од ставот (1) точки а), б) в), г), д), е), ж), з), с), и) и љ) на овој член.

(4) Друштвото е должно да ги достави, по барање од член или пензиониран член на доброволниот пензиски фонд, информативниот проспект и статутот на доброволниот пензиски фонд со кој управува и истите да ги даде на увид на секое лице кое ќе се пријави за членство, ќе сака да склучи договор за програмирани повлекувања, договор за еднократна исплата и договор за повеќекратни исплати во доброволниот пензиски фонд со кој управува тоа друштво.

Член 116

(1) Друштвото е должно на Агенцијата да и ги доставува следниве информации:

а) тримесечни неревидирани и годишни неревидирани и ревидирани финансиски извештаи за друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови заедно со бруто биланс;

б) тримесечни неревидирани основни финансиски извештаи и дополнителни извештаи и годишни неревидирани и ревидирани финансиски извештаи и дополнителни извештаи за доброволниот пензиски фонд заедно со бруто биланс;

в) подетални податоци за стекнување и пренос на средствата на доброволниот пензиски фонд со наведување на секое поединечно средство, датумот и цената на трансакцијата и правното лице кое ја врши услугата со хартиите од вредност;

г) податоци за трошоците за Агенцијата, чуварот на имот, трансакции, маркетинг, агенти и другите трошоци согласно овој закон;

д) податоци на акционерите на друштвото вклучувајќи имиња и адреси;

е) имиња на членовите на органите на управување и вработените во друштвото и висината на надоместоците за нивното работење;

е) информација за доставени известувања до членовите и до пензионираните членови од член 114 ставови (1) и (3) од овој закон;

ж) подетални податоци за вкупниот број на членовите на доброволниот пензиски фонд, бројот на членовите кои се зачлениле во доброволниот пензиски фонд, бројот на оние кои преминале во друг доброволен пензиски фонд, бројот на починати членови и бројот на корисници на пензиски надоместок;

з) подетални податоци за вкупниот број на пензионирани членови на доброволниот пензиски фонд, бројот на лица кои склучиле договор за програмирани повлекувања, еднократни или повеќекратни исплати и комбинација по вид на исплата, бројот на пензионирани членови кои ги прекинале договорите за програмирани повлекувања и

направила промена на друштвото кое врши исплата на програмирано повлекување или видот на исплата на пензиски надоместок, бројот на починати пензионирани членови;
s) детални податоци за сите осигурители и податоци за професионални пензиски шеми вклучени во доброволниот пензиски фонд;

и) евиденција од членот 33 став (3) од овој закон;

ј) потврда со мислење од овластениот актуар;

к) годишен извештај за работењето на овластениот актуар;

л) отчет за начинот на исполнување на обврските од членовите 30-а, 30-б и 34-б од овој закон;

љ) извештај за извршена процена на средствата на доброволниот пензиски фонд;

м) извештаи од внатрешна контроли и внатрешни ревизии и

н) други податоци пропишани од Агенцијата.

(2) Неревидираните финансиски извештаи од ставот (1) точки а) и б) на овој член се доставуваат во рок од еден месец по завршувањето на периодот за кој се однесуваат извештаите, а ревидираните финансиски извештаи од ставот (1) точки а) и б) на овој член се доставуваат во рок од три месеци по завршувањето на периодот за кој се однесуваат извештаите. Извештаите од ставот (1) точки а) и б) на овој член друштвото или друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови ги објавува на својата веб страница во рок од пет дена од доставувањето до Агенцијата.

(3) Податоците од ставот (1) точки в) и љ) на овој член се доставуваат за секој датум на процена најдоцна следниот работен ден.

(4) Податоците од ставот (1) точки г), ж), з) и s) на овој член се доставуваат еднаш месечно, најдоцна до петтиот ден во месецот за претходниот месец.

(5) Податоците од ставот (1) точки д), ё) и л) на овој член се доставуваат еднаш годишно, најдоцна до 15 ден од завршувањето на деловната година.

(6) Податоците од ставот (1) точка е) на овој член се доставуваат во рок од еден месец од завршувањето на периодот за кој се однесуваат податоците.

(7) Извештаите од ставот (1) точка м) на овој член се доставуваат за секое тримесечје, најдоцна до петтиот ден во месецот за претходното тримесечје.

(8) Потврдата со мислење од ставот (1) точката ј) на овој член се доставува во рок од еден месец по завршувањето на периодот за кој се однесува потврдата, а извештајот од ставот (1) точката к) на овој член се доставува во рок од три месеци по завршувањето на периодот за кој се однесува извештајот.

(9) Евиденцијата од ставот (1) точка и) на овој член се доставува во рок од 15 дена по завршувањето на секоја календарска година.

(10) Агенцијата поблиску ги пропишува видот и периодот на кој се однесуваат податоците, начинот и формата на прикажување на истите и постапката за нивно доставување.

Член 117

(1) Друштвото може да ги наплатува единствено следниве надоместоци:

а) надоместок од придонес како процент од секој уплатен придонес во доброволниот пензиски фонд, пред нивното претворање во сметководствени единици. Надоместокот од придонес го одредува друштвото, но тој не може да надмине 7 проценти од секој уплатен придонес;

б) месечен надоместок како процент од вредноста на нето средствата на доброволниот пензиски фонд, за покривање на трошоците на друштвото. Месечниот надоместок го одредува друштвото, но тој не може да надмине 0,15 проценти месечно. Пресметката на надоместокот се врши на секој датум на процена на средствата на доброволниот пензиски фонд и се наплатува еднаш месечно и

в) надоместок во случај на пренос на средствата на доброволна индивидуална или професионална сметка на член од еден доброволен пензиски фонд во друг доброволен пензиски фонд, под услов членот кој преминува да бил член во постојниот доброволен пензиски фонд пократко од една година пред да премине во идниот доброволен фонд.

Максималниот износ на паричниот надоместок и начинот на плаќање поблиску го утврдува Агенцијата по претходно мислење од Министерството за труд и социјална политика.

(2) Надоместокот од ставот (1) точка в) на овој член го уплатува член на доброволен пензиски фонд при пренос на средствата од една на друга доброволна индивидуална сметка кога членот преминува во друг доброволен пензиски фонд, а го уплатува осигурител при пренос на средствата од една на друга професионална сметка кога осигурителот преминува во друг доброволен пензиски фонд. Друштвото или претставникот на друштвото кое управува со пензискиот фонд, во кој пристапува членот, не смее да го плати овој надоместок.

(3) Надоместокот од ставот (1) точка в) на овој член не се наплатува во следниве случаи:
а) ако друштвото кое треба да изврши пренос на средства од еден пензиски фонд во друг пензиски фонд ги зголемило или известило за зголемување на надоместоците од ставот (1) на овој член, во период од 180 дена пред датумот на таквиот пренос на средствата;

б) доколку членот нема средства на професионална сметка или на доброволна индивидуална сметка;

в) ако средствата се пренесуваат од една на друга професионална сметка или од професионална сметка на доброволна индивидуална сметка поради промена на осигурител или поради исклучување на учесникот од професионална пензиска шема ;

г) ако Агенцијата докаже дека лицето се зачленило во тој доброволен пензиски фонд како последица на маркетинг и рекламни активности спротивни на одредбите од овој закон;

д) ако над друштвото кое управува со тој пензиски фонд е отворена стечајна постапка или одобрението за управување со тој доброволен пензиски фонд му е повлечено или укинато или

ѓ) во случај на спојување или присоединување на друштвото кое треба да изврши пренос на средства од еден во друг доброволен пензиски фонд, во периодот од 180 дена по спојувањето или присоединувањето.

Член 118

(1) Надоместоците од членот 117 став (1) на овој закон друштвото ги наплатува во ист процент од сите членови на доброволниот пензиски фонд, освен во случај на членови кои се учесници во професионална пензиска шема.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, надоместокот од членот 117 став (1) точката а) на овој закон може да се намали за сите членови на доброволниот пензиски фонд кои биле членови на тој пензиски фонд за временски период утврден од страна на друштвото. Намалувањето на надоместокот се прави на еднаков начин за да не се прави разлика меѓу членовите кои биле членови во истиот доброволен пензиски фонд во ист временски период.

Член 123

(1) За евиденција на индивидуалните сметки и средствата на доброволните пензиските фондови се користат сметководствени единици.

(2) При вршењето на процена, една сметководствена единица претставува пропорционален дел во вкупните нето средства на тој пензиски фонд.

(3) Вредноста на вкупниот број сметководствени единици на доброволниот пензиски фонд секогаш е еднаква на вкупната вредност на нето средствата на тој фонд, пресметана согласно со членот 124 од овој закон.

(4) Средствата од ставот (1) на овој член можат да се претворат и во делови од сметководствена единица, а вредноста на средствата од индивидуалната сметка на членот на доброволниот пензиски фонд, исто така, може да се изрази во дел од сметководствена единица.

Член 124

- (1) Вредноста на средствата на доброволниот пензиски фонд се утврдува врз основа на пазарната вредност на секое поединечно средство.
- (2) Вредноста на нето средствата на доброволниот пензиски фонд се утврдува со намалување на обврските на пензискиот фонд, освен обврските кон членовите и пензионираните членови на пензискиот фонд, од вредноста на средствата на пензискиот фонд.
- (3) Начинот на процена на средствата на доброволните пензиски фондови и пресметување на вредноста на нивните нето средства поблиску го пропишува Агенцијата.

Член 125

- (1) Претворањето на средствата од придонесите во сметководствени единици се врши на претходно утврдени датуми (датуми на процена), врз основа на вредноста на сметководствените единици на тој датум. Датумот на процена секогаш е во последниот работен ден секој месец. Агенцијата пропишува пократки рокови на датум на процена, доколку капитално финансираното пензиско осигурување и финансискиот пазар наметнуваат потреба.
- (2) Вредноста на една сметководствена единица на првиот датум на процена по првата уплата на придонеси во доброволен пензиски фонд поблиску ја пропишува Агенцијата.
- (3) Сè до претворањето на придонесите во сметководствени единици, истите се чуваат на посебна сметка на доброволен пензиски фонд. Каматата на тие средства претставува приход на доброволниот пензиски фонд.

Член 126

- (1) Вредноста на нето средствата на доброволниот пензиски фонд се пресметува на секој датум на процена, за што веднаш се известува Агенцијата.
- (2) На секој датум на процена се пресметува и вредноста на сметководствената единица на тој пензиски фонд, за што друштвото веднаш ја известува Агенцијата.
- (3) Пресметките од ставовите (1) и (2) на овој член ги врши друштвото, а ги потврдува чуварот на имот и тие се предмет на контрола на Агенцијата.
- (4) Друштвото е должно да ја промени проценетата вредност за одредена хартија од вредност по барање на Агенцијата доколку таа при контролата утврди дека друштвото при процената користело несоодветно пресметана цена за хартијата од вредност или објективната вредност не одговара на вистинската состојба на пазарот, како и кога се загрозени интересите на членовите и на пензионираните членови.

Член 127

- (1) Друштво кое управува со доброволен пензиски фонд е должно, на крајот на јуни и декември секоја година, да го утврди приносот во номинален и реален износ за претходните 84 месеци, согласно со ставот (2) на овој член. Доколку доброволниот пензиски фонд не примал придонеси во период од 84 месеци, но примал во период од 12 месеци, на крајот на јуни односно декември, ќе се утврди приносот за периодот од првиот јуни, односно декември по основањето на фондот до крајот на јуни, односно декември кога се прави пресметката. Податоците за приносот друштвото ги доставува до Агенцијата.
- (2) Приносот на доброволниот пензиски фонд во номинален износ е еднаков на промената на вредноста на сметководствената единица на последниот датум на процена од ставот (1) на овој член во однос на вредноста на сметководствената единица на последниот датум на процена од почетниот месец од ставот (1) на овој член. Приносот на доброволниот пензиски фонд во реален износ се пресметува врз основа на приносот на доброволниот пензиски фонд во номинален износ и нивото на трошоците на живот во истиот период за кој се пресметува приносот објавено од Државниот завод за статистика на Република Македонија. Износот на приносите се изразува во проценти.

Член 128

Агенцијата поблиску ги уредува:

- а) методологијата на пресметување на приносот на доброволните пензиски фондови и методите за заокружување на тие вредности и
- б) датумот на кој друштвото е должно да ја извести Агенцијата за вредноста на нето средствата на доброволниот пензиски фонд, прецизната методологија за утврдување на датумите на крајот на јуни и декември со чија состојба ќе се прават пресметките, методологијата за процената, вредноста на сметководствената единица, приносот на односниот пензиски фонд и за начинот на таквото известување.

Член 129

- (1) Сметководството на друштвата и на доброволните пензиски фондови се врши во согласност со законите и со меѓународните сметководствени стандарди.
- (2) Агенцијата поблиску го пропишува сметковниот план, формата и содржината на основните финансиски извештаи, дополнителните извештаи за доброволните пензиски фондови, како и содржината на одделните сметки во сметковниот план за пензиските фондови.
- (3) Агенцијата поблиску ја пропишува формата и содржината на финансиските извештаи на друштвата.

Член 130

- (1) Друштвото е должно средствата на доброволниот пензиски фонд да ги инвестира согласно со одредбите од овој закон и инвестиционата стратегија со цел остварување на највисок принос единствено во полза на членовите и пензионираниите членови на доброволниот пензиски фонд и преку диверзификација и финансиска анализа да се минимизира ризикот од загуби:
 - 1) кои настанале поради не плаќање на издавачот или другата договорна страна;
 - 2) кои произлегуваат од влијанието на домашните и странските финансиски пазари;
 - 3) во реалната вредност на средствата на доброволниот пензиски фонд поради инфлација и
 - 4) кои се последица од продажба на средствата на доброволниот пензиски фонд поради обезбедување на ликвидност на доброволниот пензиски фонд.
- (2) Член на управен одбор, надзорен одбор и лице одговорно за инвестициони одлуки. Во друштвото при управувањето и контролата на инвестирањето на средствата на доброволниот пензиски фонд е должен да применува степен на грижа, делотворност и вештини кои би ги применувал разумен човек при инвестирање на сопствените средства. Секој член треба да ја исполнува својата обврска во согласност со неговите фидуцијарни должности и треба да обезбеди нивна примена од страна на секој вработен и работно ангажиран во друштвото.

Член 131

- (1) Врз основа на одредбите од членовите 132 и 133 на овој закон, средствата на доброволниот пензиски фонд можат да се инвестираат само во следниве видови на инструменти:
 - а) банкарски депозити во банки кои имаат дозвола издадена од Народната банка на Република Македонија доколку носат камата;
 - б) обврзници и други хартии од вредност што ги издала или за кои гарантира Народната банка на Република Македонија;
 - в) сертификати за депозит, комерцијални записи и обврзници издадени или гарантирани од банки кои имаат дозвола издадена од Народната банка на Република Македонија;
 - г) хартии од вредност врз основа на хипотека издадени од банки кои имаат дозвола издадена од Народната банка на Република Македонија;

д) обврзници и други хартии од вредност што ги издава или за кои гарантира Република Македонија на домашниот пазар;

ѓ) акции од домашни акционерски друштва кои не се затворени инвестициони фондови издадени врз основа на одобрение од Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија и кои котираат на официјалниот пазар или се тргуваат на пазарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување во рамки на редовниот пазар на берзата на хартии од вредност или на друг организиран пазар на хартии од вредност во Република Македонија што го контролира Комисијата;

е) обврзници издадени врз основа на одобрение од Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија и кои котираат на официјалниот пазар на берзата на долгорочни хартии од вредност или на друг организиран пазар на хартии од вредност во Република Македонија што го контролира Комисијата, издадени од единиците на локалната самоуправа и од домашни акционерски друштва кои не се банки;

ж) комерцијални записи издадени од акционерски друштва во Република Македонија кои не се банки;

з) документи за удел и акции на инвестициони фондови во Република Македонија кои имаат одобрение од Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија;

с) обврзници и други хартии од вредност издадени од странски влади и централни банки на земјите членки на Европската унија и земјите членки на ОЕЦД;

и) должнички хартии од вредност издадени од Европската централна банка, Европската инвестициона банка и Светската банка;

ј) должнички хартии од вредност кои имаат рејтинг препорачлив за инвестирање според меѓународни кредитни рејтинг агенции, издадени од единиците на локалната самоуправа, недржавни, странски компании или банки од земјите членки на Европската унија и земјите членки на ОЕЦД;

к) акции издадени од странски компании или банки кои имаат рејтинг препорачлив за инвестирање според меѓународни кредитни рејтинг агенции, со кои се тргува на главните берзи во земјите членки на Европската унија и земјите членки на ОЕЦД;

л) документи за удел, акции и други инструменти издадени од овластени отворени и затворени инвестициони фондови со седиште во земја членка на Европската унија и земјите членки на ОЕЦД и

љ) друг вид на вложување согласно со актите на Агенцијата, под услов тоа да не е во спротивност со членот 134 од овој закон.

(2) Тргувањето со хартиите од вредност на пензиските фондови се врши на регулирани секундарни пазари, на пазари преку шалтер и на примарни пазари за инструментите кои ги исполнуваат условите од овој член.

(3) Средствата на доброволните пензиски фондови можат да се користат за инвестирање во инструменти кои ги исполнуваат условите пропишани од Агенцијата за:

а) условите што треба да ги исполнат регулираните секундарни пазари на капитал каде што се тргува со средствата од овие пензиски фондови;

б) квалитетот на акциите, обврзниците и други инструменти во кои се вложени средствата на пензиските фондови и

в) земјите или групите на земји во кои можат да се инвестираат средствата на пензиските фондови.

Член 132

(1) Средствата на доброволниот пензиски фонд можат да се инвестираат во хартии од вредност на ист издавач најмногу до 10% од номиналната вредност на поединечна хартија од вредност издадена од тој издавач. По исклучок, во обврзници и други должнички хартии од вредност издадени од единиците на локалната самоуправа и од домашните акционерски друштва може да се инвестираат најмногу до 20% од номиналната вредност на поединечната хартија од вредност издадени од издавачите. Средствата на доброволниот пензиски фонд не можат да се инвестираат во повеќе од 40% од вкупно издадените обврзници на единицата на локалната самоуправа. Во

обврзници и други хартии од вредност издадени или за кои гарантира Република Македонија на домашниот пазар или некоја од државите-членки на ЕУ или на ОЕЦД може да се инвестира без ограничување.

(2) Најмногу 5% од вредноста на средствата на доброволниот пензиски фонд може да се инвестираат во инструменти, освен депозити и сертификати за депозит, издадени од ист субјект кој не е основан од државата и е регистриран во Централниот регистар на Република Македонија или во земја членка на Европската унија или на ОЕЦД, при што најмногу до 7,5% од средствата на доброволниот пензиски фонд може да се инвестираат во инструменти, освен депозити и сертификати за депозит, на вакви меѓусебно поврзани субјекти. По исклучок, во удели и акции на инвестициони фондови издадени од исто друштво за управување од држава-членка на ЕУ или на ОЕЦД може да се инвестираат најмногу 15% од вредноста на средствата на доброволниот пензиски фонд, при што во поединечен инвестиционен фонд може да се инвестираат најмногу 5% од вредноста на средствата на доброволниот пензиски фонд.

(3) Најмногу 10 % од средствата на доброволниот пензиски фонд може да се инвестираат во депозити и сертификати за депозит на една банка која има дозвола издадена од Народната банка на Република Македонија, освен во депозити и сертификати за депозит во банка која е чувар на имот на доброволниот пензиски фонд каде што може да се инвестира најмногу 5% од средствата на доброволниот пензиски фонд. Најмногу до 15% од средствата на доброволниот пензиски фонд може да се инвестираат во депозити и сертификати за депозит на меѓусебно поврзани банки.

(4) Агенцијата може да пропише ограничувања на вложувањата на одделни видови инструменти различни од ограничувањата утврдени во овој член и членот 133 на овој закон кои ќе важат во рок пропишан од Агенцијата, но не подолг од пет години. Ограничувањата не можат да бидат целосно или делумно укинати без претходно писмено известување до секое друштво кое управува со доброволниот пензиски фонд.

Член 133

Вложувањата во одделни видови инструменти согласно со членот 131 став (1) од овој закон подлежат на следниве ограничувања:

а) најмногу 50% од вредноста на средствата на доброволен пензиски фонд можат да се вложуваат во инструменти на странски издавачи на финансиски инструменти надвор од Република Македонија. Во рамките на ова ограничување најмногу 30% од вредноста на средствата на доброволниот пензиски фонд можат да се вложуваат во инструменти наведени во членот 131 став (1) точки ј), к) и л) од овој закон;

б) најмногу 80% од вредноста на средствата на доброволен пензиски фонд можат да се вложат во инструменти наведени во членот 131 став (1) точки б) и д) од овој закон;

в) најмногу 60% од вредноста на средствата на доброволен пензиски фонд можат да се вложат во инструментите од членот 131 став (1) точки а), в) и г) на овој закон;

г) најмногу 40% од вредноста на средствата на доброволен пензиски фонд можат да се вложат во инструментите наведени во членот 131 став (1) точки е) и ж) од овој закон. Во рамките на ова ограничување најмногу 10% од вредноста на средствата на доброволниот пензиски фонд можат да се вложуваат во обврзници издадени од единиците на локалната самоуправа

д) најмногу 30% од вредноста на средствата на доброволен пензиски фонд можат да се вложат во инструментите наведени во членот 131 став (1) точка ѓ) од овој закон и

ѓ) најмногу 5% од вредноста на средствата на доброволен пензиски фонд можат да се вложат во инструментите наведени во членот 131 став (1) точка з) од овој закон.

Член 134

Средствата на доброволен пензиски фонд не смеат да се инвестираат во следниве видови на инструменти:

а) акции, обврзници и други хартии од вредност кои не котираат на официјален пазар или со кои јавно не се тргува;

- б) инструменти со кои не може правно да се располага;
- в) материјални добра кои ретко котираат на организирани пазари и чија процена е несигурна, како на пример антиквитети, уметнички дела и моторни возила;
- г) недвижен имот и каков било удел во недвижен имот освен хартии од вредност издадени врз основа на хипотека и посредно вложување преку отворени и затворени инвестициони фондови;
- д) акции, обврзници и други хартии од вредност издадени од:
 - 1) акционер на друштвото;
 - 2) чувар на имот на доброволниот пензиски фонд и
 - 3) поврзани лица со субјектите наведени во потточките 1 и 2 на оваа точка;
- ѓ) фјучерс-договори, опциски договори, форвард договори и други деривативни инструменти и
- е) други инструменти пропишани од Агенцијата во кои вложувањето би било спротивно на интересите на членовите на пензиските фондови.

Член 135

- (1) Во случај на кршење на одредбите од овој закон како резултат на промена на пазарните цени, промени на девизните курсеви на странските валути, промени на организационите или економските односи меѓу субјектите во кои се вложени средства на доброволен пензиски фонд, други околности надвор од непосредната контрола на односното друштво за управување со доброволни пензиски фондови, тогаш друштвото кое управува со фондот е должно веднаш да ја извести Агенцијата, да запре со вложување во тој инструмент и да преземе мерки за усогласување на инвестиционите активности на доброволниот пензиски фонд, со одредбите од овој закон.
- (2) По исклучок од ставот (1) на овој член, друштвото кое управува со пензискиот фонд не е должно веднаш да преземе мерки за коригирање на пречекорувањата на инвестиционите ограничувања утврдени во овој закон, доколку поединечното пречекорување не е поголемо од 20% од ограничувањето и збирот на сите пречекорувања не надминува 5% од нето вредноста на средствата на доброволниот пензиски фонд.
- (3) Друштвото кое управува со пензискиот фонд е должно да изврши усогласување на инвестиционата активност на доброволниот пензиски фонд со кој управува со условите од овој закон во рок од 180 дена сметано од датумот на стореното прекршување или од датумот на процена на средствата на пензискиот фонд кога станало јасно дека постои прекршување од овој закон, во зависност од тоа кое дејствие прво настапило.
- (4) На барање на друштвото кое управува со пензискиот фонд, доставено во рок од 30 дена по датумот на стореното прекршување од овој закон, Агенцијата има право да го продолжи рокот од ставот (3) на овој член за најмногу 540 дена, ако тоа продолжување е неопходно заради заштита на интересите на членовите и пензионираниите членови на пензискиот фонд.

Член 140

- (1) Секое друштво кое управува со доброволен пензиски фонд треба да има документ за инвестициона стратегија и да врши негово ревидирање најмалку на секои три години.
- (2) Документот за инвестициона стратегија особено треба да ги содржи основите за анализи кои опфаќаат поставување на планиран принос за доброволниот пензиски фонд, за временски период кој соодветствува на временскиот период во кој еден член на доброволен пензиски фонд со просечна возраст ќе членува во фондот, имајќи го предвид нивото на трошоци на живот, во согласност со одредбите од членот 130 од овој закон. Во документот за инвестициона стратегија треба да се наведе како ќе се управува со ризиците кои се поврзани со постигнување на планираниот принос и стратешкото инвестирање на средствата, методите за мерење на инвестициониот ризик, процесите за управување со ризици кои ќе се применуваат за да се постигне планираниот принос и следење на начинот на неговото остварување.

(3) Друштвото најмалку еднаш годишно, за секој пензиски фонд со кој управува, изготвува документ за начинот на примена на инвестиционата стратегија за следните 12 месеци, вклучувајќи го стратешкото инвестирање на секоја класа на средства, интерните ограничувања за инвестирање и изложеноста на ризиците.

(4) Агенцијата подетално ја уредува содржината на документот за инвестиционата стратегија.

Член 142

Заради заштита на интересите на членовите и на пензионираниите членови на пензиските фондови Агенцијата може да воведи дополнителни ограничувања во врска со инвестирањето, по претходна согласност од.

Член 143

(1) Член на доброволен пензиски фонд стекнува право на пензиски надоместок од доброволно капитално финансирано пензиско осигурување најрано десет години пред возраста за стекнување на право на старосна пензија согласно со Законот за пензиското и инвалидското осигурување.

(2) Членот е должен да го направи својот избор од членот 144 став (1) на овој закон најдоцна до 70 години возраст. Доколку членот не направи избор, друштвото го известува за обврската за избор.

(3) Пред изборот на начинот на исплата на пензиски надоместок, на барање на член, друштвото е должно да го извести за износот на неговата доброволна индивидуална сметка и професионална сметка и за изборот од членот 144 на овој закон.

Член 148

(1) Друштвото за управување со доброволни пензиски фондови е должно да избере единствен чувар на имот, на кого ја доверува одговорноста за чување на средствата на доброволниот пензиски фонд. Друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови може да биде чувар на имот и за доброволниот пензиски фонд и за задолжителниот пензиски фонд.

(2) Доколку доброволниот пензиски фонд има средства надвор од територијата на Република Македонија, чуварот на имот избира и субчувар на имот за чување на тие средства, кој е банка или специјализирана депозитарна институција, има дозвола за работа издадена од надлежен орган во земја надвор од Република Македонија и е овластена за таква дејност согласно со законите на државата каде што ќе врши чување на средствата на доброволниот пензиски фонд. Избраниот субчувар на имот мора да има рејтинг препорачлив за инвестирање според реномирани меѓународни кредитни рејтинг агенции. Агенцијата поблиску ги пропишува критериумите за рејтинг на субчуварот на имот.

(3) Сите инструменти во кои се вложени средствата на пензискиот фонд мора да се чуваат од страна на чувар на имот. Сите приливи и одливи на парични средства на пензискиот фонд се вршат единствено од сметки на доброволниот пензиски фонд кои се отворени и се водат кај чуварот на имот.

(4) Чуварот на имот може да врши услуги на чување на средства за повеќе доброволни и задолжителни пензиски фондови, но е должен чувањето на средствата, работењето во врска со тие средства и евиденцијата на секој пензиски фонд да ги врши одделно за секој пензиски фонд, одвоено од другите коминтенти и одвоено од сопствените средства, работење и евиденција.

Член 150

(1) Чуварот на имотот на доброволен пензиски фонд ги врши следниве работи:

а) ги чува безбедно сите хартии од вредност кои претставуваат средства на доброволниот пензискиот фонд;

- б) хартиите од вредност кои претставуваат средства на доброволниот пензиски фонд како електронски записи ги води на посебна сметка во Централниот депозитар за хартии од вредност;
 - в) ги чува документите за порамнување во врска со уплатата на парични средства на банкарската сметка на доброволниот пензиски фонд и исплатата на парични средства од банкарската сметка на доброволниот пензиски фонд;
 - г) работи како посредник за порамнување на трансакции со хартии од вредност врз основа на налози од друштвото и ги собира и наплаќа приходите од дивиденди, камати и сите други приходи кои произлегуваат од вложувањата на средствата на доброволниот пензиски фонд;
 - д) осигурува дека договорите во врска со стекнување, инвестирање и пренесување на средствата на доброволниот пензиски фонд се во согласност со овој закон, со статутот на доброволниот пензиски фонд и со налозите кои произлегуваат од трансакциите на друштвото за управување со пензиски фондови и дека тие налози се во согласност со овој закон;
 - ѓ) врши пресметка на нето средствата и на сметководствената единица на доброволниот пензиски фонд, ги проверува и потврдува пресметките кои ги извршило друштвото и е одговорен за точноста на пресметките;
 - е) врши проверка на усогласеноста на портфолиото на доброволниот пензиски фонд со инвестиционите ограничувања согласно со овој закон и подзаконските акти;
 - ж) соработува и врши надзор на субчуварот на имот;
 - з) пресметува и уплаќа даноци поврзани со инвестициите и доставува барање за поврат и ослободување од данок и
 - с) известува за годишните собранија на акционерите од друштвата и за правата поврзани со сопственоста и ги извршува налозите поврзани со остварување на правата од сопственост.
- (2) Сите надоместоци на чуварот на имот ги плаќа друштвото од сопствените средства.

Член 151

- (1) Чуварот на имот е должен веднаш, прво усно, а потоа и писмено да ја извести Агенцијата во случај на сомневање или за непочитување на договорот за чување на имот во кој тој е договорна страна, овој закон или за дејствие спротивно на интересите на членовите на доброволниот пензиски фонд.
- (2) Обврската од ставот (1) на овој член подеднакво се однесува за незаконитости или за други дејствија извршени од страна на друштвото и на друго лице.
- (3) На секој датум на процена чуварот на имот ја известува Агенцијата за вредноста на нето средствата и на сметководствената единица на доброволниот пензиски фонд.
- (4) Доколку постои неусогласеност на пресметките на нето средствата и на сметководствената единица на доброволниот пензиски фонд направени од друштвото и од чуварот на имот, друштвото е должно да се усогласи со пресметките направени од чуварот на имот. Чуварот на имот веднаш ја известува Агенцијата за начинот на разрешување на неусогласеноста.
- (5) Доколку, по проверката од членот 150 став (1) точка е) од овој закон чуварот на имот утврди неусогласеност на портфолиото на доброволниот пензиски фонд веднаш ја известува Агенцијата.
- (6) Чуварот на имот доставува до Агенцијата извештај за своето работење еднаш годишно до 31 јануари за претходната година.
- (7) Агенцијата поблиску ги пропишува периодот, формата и видот на податоците кои треба да бидат содржани во извештаите од ставовите (3), (4) (5) и (6) на овој член.

Член 165

- (1) Глоба во износ од 9.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на друштво за управување со доброволни пензиски фондови или на друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови доколку:

- 1) основа повеќе од еден доброволен пензиски фонд, спротивно на член 12 став (1) од овој закон;
 - 2) не ја уплати основната главнина на начин пропишан со членот 21 од овој закон;
 - 3) основната главнина потекнува од извори што не ги допушта членот 22 од овој закон;
 - 4) не изврши соодветно усогласување на активностите во рок од 180 дена од промената на организационите односи согласно со членот 24 од овој закон;
 - 5) не побара согласност за секое стекнување или пренос на акции согласно со членот 27 став (1) од овој закон;
 - 5-а) не ја исполнува фидуцијарната должност од членот 30-а став (1) од овој закон;
 - 6) средствата од сметката на член или на пензиониран член на доброволен пензиски фонд ги даде во залог, асигнација или ги пренесе во полза на трети лица спротивно на членот 101 став (3) од овој закон;
 - 7) наплаќа надоместоци на начин и во износи што не се предвидени во членовите 117 и 118 од овој закон;
 - 8) не обезбеди целосна конкурентност на провизиите согласно со членот 120 од овој закон;
 - 9) надомести трошоци спротивно на членот 121 од овој закон;
 - 10) не ги распоредува придонесите, пренесените средства и приносот од инвестициите на индивидуалните сметки на членовите или на пензионираните членови на доброволните пензиски фондови и не води евиденција согласно со членот 122 од овој закон;
 - 11) не ги претвора средствата од придонеси и пренесените средства во сметководствени единици согласно со членот 123 од овој закон;
 - 12) врши процена на средствата на доброволен пензиски фонд спротивно на правилата содржани во членот 124 од овој закон и актите пропишани од Агенцијата;
 - 13) не врши пресметка на нето средствата на фондот и на вредноста на сметководствената единица на секој датум на процена и не ја промени проценетата вредност на одредена хартија од вредност, согласно со членот 126 од овој закон;
 - 14) го води сметководството на друштвото и доброволниот пензискиот фонд спротивно на законите на Република Македонија и на меѓународните сметководствени стандарди и на формата и содржината на финансиските извештаи пропишани од Агенцијата во смисла на членот 129 од овој закон;
 - 15) инвестира средства од доброволниот пензиски фонд спротивно на членовите 130, 131, 132, 133 и 134 од овој закон и актите пропишани од Агенцијата;
 - 16) продава, купува или користи средства спротивно на ограничувањата од членот 136 на овој закон;
 - 17) го пренесе управувањето со средствата на доброволниот пензиски фонд, спротивно на членот 138 ставови (1) и (2) на овој закон;
 - 18) се задолжува спротивно на целите и ограничувањата од членот 141 на овој закон;
 - 19) не избере чувар на имот на кого ја доверува одговорноста за чување на средствата од доброволниот пензискиот фонд или нема постојано договор со чувар на имот согласно со членовите 148 ставови (1) и (2) и 152 од овој закон;
 - 20) избере чувар на имот кој не ги исполнува условите од членот 149 на овој закон;
 - 21) не ги исполни обврските предвидени во членот 155 ставови (1) точки а) и б) и (2) од овој закон и
 - 22) не обезбеди непрекинато извршување на услугите за чување на средствата на пензискиот фонд согласно со членот 156 став (1) од овој закон.
- (2) Глоба до двократен износ од максимумот на глобата ставот (1) на овој член ќе се изрече на друштвото за управување со доброволни пензиски фондови или на друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, ако со прекршокот од ставот (1) на овој член прибавило поголема имотна корист или предизвикало поголема имотна штета на доброволниот пензиски фонд.
- (3) Глоба во износот од ставот (1) на овој член ќе се изрече на друштво за управување со доброволни пензиски фондови, доколку:

- 1) врши дејности што не се предвидени во членот 16 став (1) од овој закон;
 - 2) не ја зголеми и одржува главнината согласно со членот 19 ставови (2), (4) и (5) од овој закон;
 - 3) не ги одржува, пресметува и не ги зголеми сопствените средства пресметани по методологија пропишана од Агенцијата согласно со членот 19 ставови (6) и (7) од овој закон;
 - 4) не одржува ликвидни средства согласно со членот 19 став (9) од овој закон;
 - 4-а) не се вклучи во Центарот согласно со членот 43 став (5) од овој закон;
 - 5) изврши спојување спротивно на членовите 47, 48 и 51 од овој закон;
 - 6) изврши измени без одобрение од Агенцијата согласно со членот 44 став (1) од овој закон;
 - 7) управува со задолжителен пензиски фонд без одобрение од Агенцијата од членот 67 став (1) на овој закон и
 - 8) поднесе барање за одобрение за дозвола за вршење на дејност – управување со задолжителни пензиски фондови и во поднесената документација приложи неточни податоци спротивно на членот 67 став (2) од овој закон.
- (4) Глоба до двократен износ од максимумот на глобата ставот (1) на овој член ќе се изрече на друштвото за управување со доброволни пензиски фондови ако со прекршокот од ставот (1) на овој член прибавило поголема имотна корист или предизвикало поголема имотна штета на доброволниот пензиски фонд.
- (5) Глоба во износот од ставот (1) на овој член ќе се изрече на друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, доколку:
- 1) врши дејности што не се предвидени во членот 16 став (2) од овој закон;
 - 2) не ја зголеми и одржува главнината согласно со членот 20 ставови (2), (4) и (5) од овој закон;
 - 3) не ги одржува, пресметува и не ги зголеми сопствените средства пресметани по методологија пропишана од Агенцијата согласно со членот 20 ставови (6) и (7) од овој закон;
 - 4) не одржува ликвидни средства согласно со членот 20 став (9) од овој закон;
 - 5) купи акции на друго друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови или се реорганизира, спротивно на членот 27 став (5) од овој закон;
 - 5-а) не се вклучи во Центарот согласно со членот 59 став (5) од овој закон;
 - 6) изврши измени без одобрение од Агенцијата согласно со членот 60 став (1) од овој закон;
 - 7) изврши измени без одобрение од Агенцијата согласно со членот 66 од овој закон;
 - 8) изврши измени без одобрение од Агенцијата согласно со членот 72 од овој закон и
 - 9) изврши спојување спротивно на членовите 78, 79 и 82 од овој закон.
- (6) Глоба до двократен износ од максимумот на глобата ставот (1) на овој член ќе се изрече на друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, ако со прекршокот од ставот (1) на овој член прибавило поголема имотна корист или предизвикало поголема имотна штета на доброволниот пензиски фонд.
- (7) Глоба во износот од ставот (1) на овој член ќе се изрече само на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови:
- 1) управува со доброволен пензиски фонд без одобренијата од Агенцијата од членот 61 став (1) на овој закон и
 - 2) поднесе барање за дозвола за вршење на дејност - управување со доброволни пензиски фондови и во поднесената документација приложи неточни податоци спротивно на членот 61 став (2) од овој закон.
- (8) Глоба до двократен износ од максимумот на глобата ставот (1) на овој член ќе се изрече на друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови, ако со прекршокот од ставот (1) на овој член прибавило поголема имотна корист или предизвикало поголема имотна штета на доброволниот пензиски фонд.
- (9) Глоба во износ од 400 до 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во друштвото за управување

со доброволни пензиски фондови или во друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, за прекршокот од ставот (3) на овој член на одговорното лице во друштвото за управување со доброволни пензиски фондови, за прекршокот од ставот (5) на овој член на одговорното лице во друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, за прекршокот од ставот (7) на овој член на одговорното лице во друштвото за управување со задолжителни пензиски фондови. (10) За прекршоците утврдени во овој член прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежен суд.

Член 168

(1) Глоба во износ од 9.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на чувар на имот доколку:

1) не ги отстрани незаконитостите согласно со членот 53 став (5) од Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување;

1-а) не ги врши чувањето на средствата, работењето во врска со тие средства и евиденцијата на пензиските фондови одделно за секој пензиски фонд, одвоен од другите коминтенти и одвоен од сопствените средства, работење и евиденција согласно со членот 148 став (4) од овој закон;

2) не преземе активности за усогласување со одредбите од членот 149 став (2) во период не подолг од три месеци од денот кога престанала да исполнува некој од условите согласно членот 149 став (4) од овој закон;

3) не ги врши работите од членот 150 на овој закон;

4) постапи спротивно на членот 151 од овој закон;

5) ги покрива штетите од средствата на пензискиот фонд спротивно на членот 153 став (2) од овој закон;

6) не обезбеди потполна доверливост на податоците согласно со членот 153 став (4) од овој закон;

7) не ја извести Агенцијата кога сака да го откаже договорот за чување на имот согласно со членот 154 став (1) од овој закон и

8) во случај на раскинување на договорот за чување имот не ги исполни обврските од членот 156 став (2) на овој закон.

(2) Глоба до двократен износ од максимумот на глобата од ставот (1) на овој член ќе се изрече на чувар на имот, ако со прекршокот од ставот (1) на овој член прибавил поголема имотна корист или предизвикал поголема имотна штета.

(3) Глоба во износ од 400 до 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во чуварот на имот.

(4) За прекршоците утврдени во овој член прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежен суд.

Член 169

Глоба во износ од 200 до 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице доколку како:

1) член на управен одбор, на надзорен одбор и одговорно лице за: инвестиционите одлуки, управување со ризици, внатрешна ревизија, индивидуални сметки, маркетинг, контрола на агенти и пресметка на програмирани повлекувања не ја исполнува фидуцијарната должност од членот 30-а став (1) од овој закон.

2) како лице одговорно за индивидуални сметки не се придржува кон обврските од член 33 став (9) на овој закон.

3) актуар не се придржува кон обврските предвидени во членот 34-а ставови (5), (6), (7) и (10) од овој закон и

4) лице одговорно за управување со ризици не обезбедува објективна анализа на ризиците и не го советува правилно управниот одбор согласно со членот 34-б став (3) од овој закон.

- 5) како агент на друштво не се придржува кон обврските и ограничувања-та предвидени во членот 107 ставови (1) и (2) од овој закон.
- 6) лице одговорно за маркетинг не се придржува кон обврските од член 107-а став (1) од овој закон;
- 7) лице одговорно за контрола на агенти не се придржува кон обврските од член 107-а став (2) од овој закон;
- 8) како агент на друштво не се придржува кон обврските и ограничувања-та предвидени во членот 109 ставови (2) и (4) од овој закон.
- 9) физичко лице не се придржува кон обврските и ограничувањата предвидени во членот 109 ставови (3) и (6) од овој закон.
- 10) како агент на друштво остварува контакти спротивно на членот 110 од овој закон.